

Izdaje i štampa: Novinsko-izdavačko poduzeće »Štampa« Šibenik
Direktor: MIRKO KNEZEVIĆ
List uređuje redakcijski kolegij — Glavni i odgovorni urednik — JOSIP GRBELJA —
Uredništvo: Šibenik — Ulica Petra Grubišića 3 — Telefon uredništva 25-62 — Rukopisi se ne vraćaju.
— Mjesečna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-18 — Telefon štampari je 22-28 i 29-53.

SVEČANO
ISPRAĆENA
ŠTAFETA
SA
ŽUTA

stigli tu da odatle ponesu ovogodišnju štafetu palicu. Uz partizansko molo bilo je privezano nekoliko ribarskih brodića, brod JRM i brod pomorske straže. Nedaleko od obale odred šibenskih izviđača razapeo je deset šatora. Partizanske priče uz logorsku vatru i kozarčko kolo ispunile su prohladnu noć uoči polaska štafete. Po dalje, na kamenom postolju, nalazila se štafeta palice izrađena od aluminijuma četvorouglastog oblika, koja simbolizira svjetionik na čijem je vrhu smješten galeb, rad omladine tvornice »Boris Kidrič« u Ražinama.

Sutradan, nešto prije 8 sati, održan je mali miting na kojem je govorio drug Drago Putniković, član Izvršnog odbora Općinskog odbora SSRN. On je upoznao prisutne s historijskim značenjem otoka Žut i njegovom ulogom u toku NOB-e.

Zatim je drug Ante Ljubičić, predsjednik Općinskog komiteta Saveza omladine Šibenik, ponio štafetu palicu prema obali. Na prostranom molu bio je postrojen izviđački odred koji je pozdravio dolazak štafete sa svojim pozdravom: tri puta ura! dok su ostali omladinci i stari ribari koji žive na tome

otoku posipali nosioce cvijećem.

Tačno u 8 sati otisnuli su se od obale Žuta iskićeni brodovi i krenuli u pravcu Murtera.

Na putu od Murtera pa do prvog noćenja u Sirokima štafeta je svugdje srdačno i svečano dočekana i ispraćena.

Rano ujutro 2. svibnja štafeta je krenula prema Skradinu, u koji je stigla negdje iza 19 sati i tu prenoćila.

Trećeg svibnja štafeta je svečano dočekana u Pirovcu, a svoj daljnji put prema Vodica-ma i Šibeniku nastavit će 17. svibnja, kada će se spojiti sa saveznom štafetom koja toga dana stiže iz Zadra. — kb —

Od 7. svibnja će poštanske, telegrafske i telefonske usluge biti prosječno oko 20 posto skuplje od dosadašnjih. Odluku o tome donio je Radnički savjet poduzeća PTT u Šibeniku uz suglasnost Općinskog ureda za cijene i Republičke zajednice poduzeća PTT u Zagrebu. Ta odluka obuhvaća područja komuna Šibenik, Drniš i Knin.

POSKUPLJENJE PTT USLUGA

Ima više razloga zbog kojih od 10 dinara, s tim što će se za je došlo do povećanja cijena svaki daljnji razgovor za sve PTT uslugama, ali su svakako grupe pretplatnika naplaćivati najznačajniji slijedeći: cijene PTT uslugama nisu se mijenjale od 1961. godine, iako su se troškovi poslovanja u tom vremenu znatno povisili, tako da je poduzeće PTT bilo došlo u zaista tešku situaciju; radilo se sa zastarjelim sredstvima i neophodno ih je bilo modernizirati, a to znači da će ubuduće PTT usluge biti još brže i kvalitetnije; s dobivenim sredstvima od ovoga povećanja Poduzeće neće moći izvršiti svoj 7-godišnji perspektivni plan razvoja ukoliko od mjerodavnih organa ne bi dobilo sredstva u vidu kredita; jedan od značajnijih razloga je i taj da su do sada plaće PTT radnicima bile dostižne. Kad se sve to ima u vidu, onda je povišenje cijena PTT uslugama od oko 20 posto bilo zaista opravdano.

Treba istaći da kod najmasovnijeg vida PTT usluga nije uopće došlo do poskupljenja, tj. da su cijene dopisnicama i pismima ostale zamrznute. Poskupile su slijedeće PTT usluge: pretplate za sve kategorije telefonskih pretplatnika ostale su iste, a kod privatnih telefona u stanovima pretplatnici imaju pravo da obave 30 razgovora, kao i do sada po cijeni

Jedna od značajnijih novina u PTT uslugama je ona kojom se ubuduće ukida tzv. slabi telefonski saobraćaj, koji je trajao svakoga dana od 19 do 7 sati, i kojom se on izjednačuje sa tzv. jakim saobraćajem. Ta odluka važi za cijelu zemlju. Za potrošače usluga svakako je veoma značajno da nisu poskupila pisma i dopisnice, kojima se oni i najviše koriste.

J. G.

Jesu li najmanje mjesečne zarade od 30 tisuća dinara moguće?

U pretprošlom broju našega lista objavili smo prvi dio telefonske blic-anke na pitanje: Jesu li najmanje mjesečne zarade od 30 tisuća dinara moguće? To pitanje postavili smo i ovoga puta drugovima iz desetak šibenskih radnih organizacija. Zavisno od trenutne situacije i perspektivnih izgleda oni su nam na to pitanje dali slijedeći odgovor:

»KAMENAR«, KOMUNALNO PODUZEĆE ZA NISKOGRADNJU

U tom radnom kolektivu uposleno je 200 osoba. Iako su u posljednje vrijeme izvršena povećanja ličnih dohodaka, ipak 122 radnika imaju mjesečne primanja ispod 30 tisuća dinara. U sadašnjoj situaciji nema izgleda da se »prevaziđe« egzistencijalni minimum. Kako će biti ubuduće — na to pitanje nije lako dati odgovor.

»MESOPROMET«, trgovinsko poduzeće

Tri člana radnog kolektiva trgovinskog poduzeća »Mesopromet« imaju mjesečne zarade do 30 tisuća dinara. U poduzeću je uposleno 85 osoba. Sudeći po sadašnjoj situaciji, u »Mesoprometu« drže da trojici spomenutih članova neće uskoro primanja biti veća od 30 tisuća dinara.

»ŠIBENKA«, poduzeće za proizvodnju bezalkoholnih pića

U tom kolektivu ne muče brigu o povećanju mjesečnih zarada do tzv. egzistencijalnog minimuma. Naime, svaki od trinaest zaposlenih radnika već ima osobne dohotke iznad 30 tisuća dinara. Najniža lična primanja u »Šibeniku« iznose 31 tisuću dinara.

»TKANINA«, trgovinsko poduzeće

Šibensko trgovinsko poduzeće »Tkanina« jedno je od najboljih svoje vrste u Šibeniku. Kolektiv broji 105 članova, a trenutno nitko nema mjesečnu zaradu ispod 30 tisuća. Vjeruje se da nove privredne mjere neće imati znatnog utjecaja u tom pogledu.

»ČISTOČA«

U komunalnoj ustanovi »Čistoča« zaposleno je oko 80 osoba. Međutim, kako smo obaviješteni, više od polovine članova toga radnog kolektiva ima mjesečne zarade manje od tzv. egzistencijalnog minimuma. Najmanja plaća iznosi 23 tisuće dinara. Sudeći po nekim znacima, teško je povjerovati da bi ovaj kolektiv u skoroj budućnosti mogao osigurati svim svojim članovima osobne dohotke iznad 30 tisuća dinara.

»GRADSKI VODOVOD«

U toj radnoj organizaciji oko 5 posto zaposlenih ima mjesečne zarade manje od 30 tisuća dinara. Najniži osobni dohodak iznosi 25 tisuća dinara. U posljednje vrijeme učinjeni su značajni koraci na uvođenju nagrađivanja po učinku, ali po svoj prilici ni to neće već uskoro doprinijeti da svi zaposleni »prebace« egzistencijalni minimum. U »Gradskom vodovodu« zaposleno je 250 osoba.

»PLAVINA«, trgovinsko poduzeće

Na platnom spisku trgovinskog poduzeća »Plavina« nalazi se 66 osoba. Ispod 30 tisuća dinara primaju mjesečno samo dvije osobe. Najniža startna osnova jest 21.600 dinara. Kolektiv će uzastojati da se boljim radom povećaju primanja svih zaposlenih.

PODUZEĆE ZA CESTE »ŠIBENIK«

Kolektiv poduzeća za ceste broji 450 članova. Za sada ni ovaj kolektiv nije uspio osigurati svim svojim članovima mjesečne zarade iznad 30 tisuća dinara. Konkretnije govoreći, mjesečne primanja od 27 do 30 tisuća dinara ima oko 5 posto članova kolektiva. Uprava poduzeća i organi radničkog samoupravljanja uzastojat će, prema mogućnostima, da osiguraju svim zaposlenim mjesečne zarade iznad 30 tisuća dinara. Kada će to biti, nije lako već sada kazati.

»PALK«, poduzeće za metalnu konstrukciju

U radnoj organizaciji »PALK« uposleno je 165 osoba. U ožujku je 16 zaposlenih imalo mjesečne zarade ispod 30 tisuća dinara. Najniži osobni dohodak iznosi 26.500 dinara. Ta radna organizacija radi već po učinku, što se dobro odrazilo i na produktivnost rada i na kvalitetu proizvoda. Vjeruje se da će već uskoro mjesečna primanja svih zaposlenih članova kolektiva iznositi više od 30 tisuća dinara. Dakle, postoje realne mogućnosti da se »prevaziđe« egzistencijalni minimum.

Telefonska blic - anketa (II)

ŠUMSKO GOSPODARSTVO

U Šumskom gospodarstvu Šibenik zaposleno je više od 60 osoba. Međutim, kada je riječ o primanjima, valja kazati da 39 zaposlenih ima mjesečne osobne dohotke ispod 30 tisuća dinara. Možda nije neodmet zabilježiti da polukvalificirani radnici čine preko 50 posto radne snage. Obaviješteni smo da ta radna organizacija ni uz najbolju volju ne može već uskoro osigurati svim svojim članovima mjesečne zarade iznad »egzistencijalnog minimuma«.

MEDICINSKI CENTAR

U Medicinskom centru Šibenik našlo je svoje radno mjesto 807 osoba. Ispod 30 tisuća dinara ima mjesečne dohotke 295 uposlenih, što u postocima iznosi 36,5. Međutim, specifičnost posla u tome radnom kolektivu omogućuje povećanje primanja, a radi se o dežurstvu, noćnom radu i tome slično. Kada se uzmu u obzir i ta dodatna primanja, onda samo 180 radnika ima mjesečne osobne dohotke niže od »egzistencijalnog minimuma«.

»REVIJA«

Kolektiv krojačkog poduzeća »Revija« broji 110 osoba. Najniža startna osnova u tom poduzeću iznosi 31 tisuću dinara. Međutim, s time se ne zaključuje iznos koji se primi u isplatnoj kesici, jer rad po učinku to sumu povećava. Samo jedna osoba ima mjesečnu zaradu ispod »egzistencijalnog minimuma«, a ta startna osnova iznosi 27.500 dinara. D. B.

Još o „zamrzavanju“ cijena na šibenskom tržištu

Prema obavještenjima iz Odjela za privredu Skupštine općine Šibenik, od 22. ožujka, kada je došlo do »zamrzavanja« cijena, organi Tržne inspekcije utvrdili su da su tri radne organizacije povećale cijene svojim artiklima. Tako je poduzeće »Kornat« povisilo cijene kod 21 artikla, »Tehnomaterijal« kod 5 artikala, a poduzeće »Tkanina« kod 10 artikala. Međutim, pojavom organa ove inspekcije po-menuta poduzeća povratila su svim artiklima cijene na nivo koji je bio na snazi 22. ožujka. Bilo je i slučajeva da su neke poljoprivredne zadruge povisile cijene prehrambenim artiklima, pa su protiv odgovornih osoba podnijete prijave.

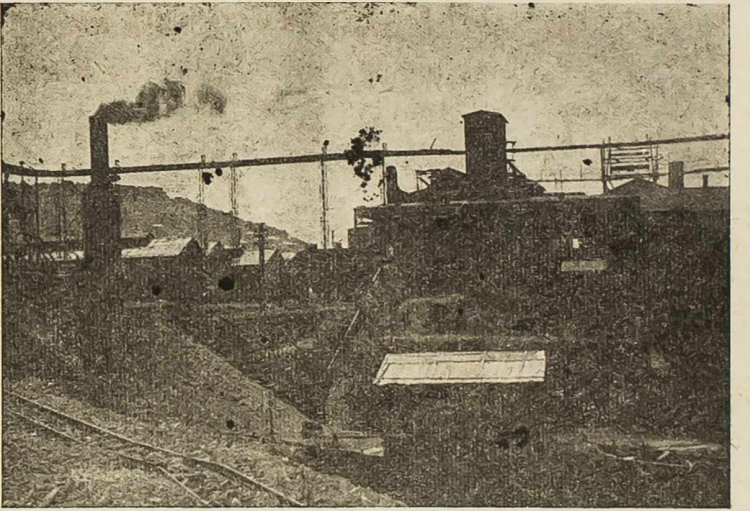
renju prihoda trgovačkih organizacija. Na nekim artiklima zabilježeni su gubici, jer im je prodajna cijena bila niža od nabavne. Tako npr. maloprodajna mreža kroz mjesec dana nije ostvarila potrebnu razliku u cijeni za ukupno 15 milijuna dinara, od čega na prehrambene artikle otpada 10,5 milijuna, a na ostalu robu 4,5 milijuna dinara. Ravno i šuplje staklo bili su karakteristični artikli na kojima je zabilježen gubitak. Naime, nove pošiljke ravnog stakla skuplje su za 36 posto, a šupljeg stakla za 25 do 30 posto od maloprodajnih cijena. To sve dovodi u situaciju da će tih artikala ubrzo nestati s tržišta. Isto tako novi artikli, koji dolaze u promet od 22. ožujka naovamo, a kojih do tada nije bilo u maloprodaji, pokazuju tendenciju povišenja cijena u odnosu na slične artikle za 5 do 13 posto. Ta kategorija

predstavlja veoma težak problem za nadležne organe. Naime, Služba za cijene, i pored najbolje volje i stručnosti, nije u stanju da uspoređuje ove nove artikle sa sličnim artiklima, jer svi oni kao novi dolaze u promet ili s novim oznakama, u novom pakovanju ili s novom kvalitetom i težinskom deklaracijom. S obzirom na takvu situaciju maloprodajna mreža nastoji izbjeći nabavku takvih artikala koje će plaćati skuplje a prodavati jeftinije, pa se otuda već danas javlja izvjesno pomanjkanje u asortimanu robe, a u dogledno vrijeme to će još više biti potencirano. Stoga se može lako pojaviti problem snabdjevanja svim potrošačkim robama na ovom području, a posebno u vrijeme turističke sezone, kada je potražnja daleko veća.

Dosad se također nije mogla utvrditi namjera da proizvođači

svoje proizvode vrate cijene na prijašnji nivo. U tome iznimku čine samo neka poduzeća u unutrašnjoj zemlji. Iako je sličan zahtjev postavila šibenska maloprodajna trgovačka mreža, »Podravka« iz Koprivnice i slični proizvođači ne namjeravaju vratiti cijene, pa se postavlja pitanje normalne opskrbe tržišta sa dosta traženim artiklima kao što su džemovi, kompoti, voćni sokovi, konzervirano povrće i meso, juhe, i slično. Isto tako javlja se problem snabdjevanja poljoprivrednika s modrom galicom. Poljoprivredne zadruge su taj artikl do zamrzavanja cijena prodavale po 250, a nova nabavna cijena iznosi 300 dinara. Kao poseban problem u snabdjevanju ovog područja javlja se i pitanje kreditiranja poduzeća od strane banke. Radi ilustracije navodimo izvještaj što ga je poduzeće »Ishrana« podnijelo nadležnim faktorima baš što se tiče pitanja daljnjeg kreditiranja.

Po novom načinu kreditiranja poduzeće učestvuje u plaćanju faktura sa 50 posto na teret sredstava svog žiro-računa, uz jednovremenu obavezu da banci vraća korištena povremena obrtna sredstva. Iz te okolnosti nameće se logičan zaklju-

čak da će poduzeće s obzirom na tako smanjenu platnu mogućnost morati uskladiti svoje zalihe u odnosu na stvarne potrebe, jer će inače neminovno doći u situaciju da plaća zatezne kamate na nepodmirene fakture. U vezi s tim treba očekivati da će uslijediti povećani broj sudskih spornih predmeta, jer će dobavljači utuživati svoja dospjela a nenaplaćena potraživanja radi naplate prinudnim putem. I ta okolnost povećat će troškove poslovanja radne organizacije. U takvim poslovnim prilikama opravdano treba očekivati smanjenje dohotka poduzeća, fondova i dohotka radnih ljudi u toj organizaciji.

Prema jednoj prijašnjoj odluci koju je izglasala Skupština općine Šibenik uvedena je normativna i preventivna kontrola cijena na malo proizvoda i zanatskih usluga, koje su od značaja u opskrbi građana. Prema toj odluci pod normativnu kontrolu cijena podliježe i svježe meso. Međutim, cijene svježem mesu u Splitu i Zadru su za 100 do 200 dinara skuplje nego u Šibeniku. Zbog toga je »Mesopromet« završio prvi kvartal s poslovnim gubitkom od 5 milijuna dinara, pa je krajem ožujka postavio zahtjev

za povišenjem cijena: za govedinu od 870 na 980, teletinu od 1.000 na 1.150, junetinu od 780 na 980 i svinjetinu od 620 na 960. Međutim, kako je baš u to vrijeme stupila na snagu odluka o zamrzavanju cijena, poduzeće je došlo u situaciju da ne može prodavati meso po novim cijenama. Najteža je ipak u sve mu tome činjenica da se »Mesopromet« na tržištu stoke ne može pojaviti kao ravnopravan kupac onima iz Splita, Zadra i drugih krajeva, gdje je meso skuplje i čiji napući mogu plaćati stoku po daleko povoljnijim cijenama od šibenskog poduzeća. Da bi se osigurala snabdjevenost tržišta sa svježim mesom, bilo bi potrebno osigurati najmanje 2 milijuna dinara mjesečno za pokriće gubitaka koji nastaju u razlici na cijenama. Na osnovu svega toga nameće se potreba izmjene cijena svježem mesu na nivo cijena u drugim gradovima dalmatinskog kotara, ali to je zasad nemoguće, jer odobravanje novih maloprodajnih cijena svježem mesu spada u nadležnost Saveznog ureda za cijene.

Prva godina u oslobođenom Šibeniku

Prva godina života oslobođenog, ali ranjenog i teško razorenog Šibenika protekla je u još jačem zbujanju redova njegovih stanovnika i oslobodilaca u čvrstom nastojanju da se zasuču rukavi i pride obnovi.

Okupatora više nije bilo. Nad gradom nisu više tutnjili bombarderi, ali su tragovi ostali. Jedva danas možemo i zamisliti kako su prije 20-tak godina izgledali naš grad i okolica.

Ruševine, oskudica, uništena industrija i saobraćaj, sela popaljena.

Pa ipak, jedna snažna iskra života podsticala je naše ljude da rade i da, umjesto puškom, pokažu što mogu učiniti čekićem, krampom i plugom.

Trećega studenog 1944. u rano jutro, rominjani je sitna kiša. Prve kolone oslobodilaca bile su na domaku grada. A kad su

već ušle u nj, na ulicama su ih dočekali građani sa suzama u očima. To su bile prve suze radosnice u slobodi. Zatvoreni u svojim kućama od prije dva dana, izišli su toga jutra na slobodu. I starci i djeca. Svi. Kolona Prve dalmatinske proleterske brigade istoga je jutro produžila pokret iz grada, goneci neprijatelja koji je bježao u neredu (sl. 1).

Četvrtoga studenog »Slobodna Dalmacija«, glasilo Jedinstvenog narodnoslobodilačkog fronta Dalmacije, donosi na prvoj stranici sretnu vijest o oslobođenju Šibenika. Zestoke borbe vode se u cijeloj Jugoslaviji. Na istoj stranici toga lista donesena je i vijest o razgovorima Tito-Su- bajić, kao i o pogibiji general- lajtnanta I. Milutinovića (sl. 2).

Pred kraj rata sve što je bilo sposobno za borbu uključivalo

se u redove NOV i POJ. Dječaci-partizani nisu bili samo kuriri. Oni su bili i borci. Na našoj slici je 10-godišnji dječak iz Bribira, partizan - dobrovoljac, s talijanskim bacačem na leđima (sl. 3).

Proslavljene jedinice koje su gonile neprijatelja i oslobadale naše krajeve, narod je oduševljeno dočekao.

Na slikama 4, 5. i 6. vidi se smotra Prve tenkovske brigade na Poljani maršala Tita i podjela odlikovanja njenim borcima.

Naoružanjem koje je, velikim dijelom, oteto od neprijatelja te su jedinice tukle pod nje- mačkim kolonama i uništavale neprijateljsku ratnu tehniku.

U narednim mjesecima godi- ne 1945. redale su se manifesta- cije građana povodom svih zna-

čajnijih događaja, koji su već tada bili historijski. Narod je manifestirao, klicao Titu, slobodi, Partiji i pobjedi, ali je i ra- dio, često i bez predaha.

Narod i Armija bili su neraz- dvojni. Nije bilo ničega što oni zajednički nisu mogli učiniti. Narod je činio Armiju u borbi, Armija je predstavljala dio naroda u oslobođenom Šibeniku. Slavlje je bilo zajedničko.

Velika svečana povorka naroda i vojske bila je održana 27. srpnja 1945. na Dan ustanka naroda Hrvatske.

Na slikama 7. i 8. vidimo grupu prosvjetnih radnika s transparentima i jedinice Jugoslavenske narodne armije (sl. 9) kako kreću prema Poljani maršala Tita, gdje je održan veliki miting.

Tekst i snimci: J. Čelar

NA FOTOGRAFIJAMA KOJE DONOSIMO NA OVOJ STRANI SNIMLJENI SU NAJZNACAJNIJI TRENUCI U POVIJESTI STOLJETNOG ŠIBENIKA – KONAČNO POTPUNO OSLOBOĐENJE OD ČETVEROGODIŠNJE OKUPATORSKE ČIZME. MOLIMO SVE ONE KOJI SE PREPOZNJU NA OBJAVLJENIM FOTOGRAFIJAMA DA ZA NAŠE ČITAOCE DETALJNIJE OPIŠU SADRŽAJ FOTOGRAFIJE, T.J. DA NAM DETALJNIJE OPIŠU ŠIBENIK PRVE POSLIJERATNE GODINE I DRUGOVE S KOJIMA SU SE TADA SRELI ILI UPOZNALI.

SLOBODNA DALMACIJA
GLASILO JEDINSTVENOG NARODNO OSLOBODILAČKOG FRONTA DALMACIJE
ŠIBENIK, 8. svibnja 1945.

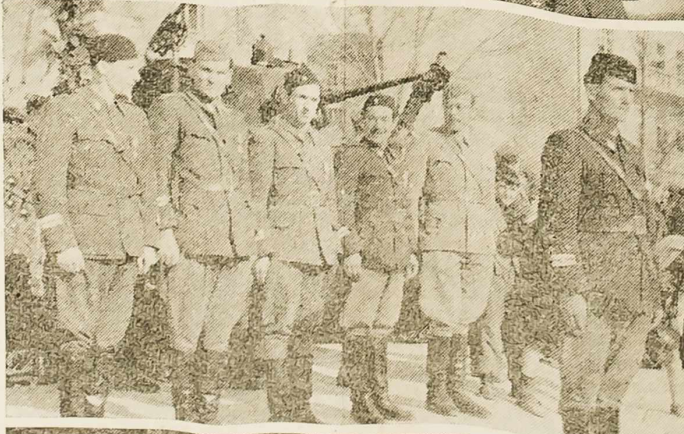
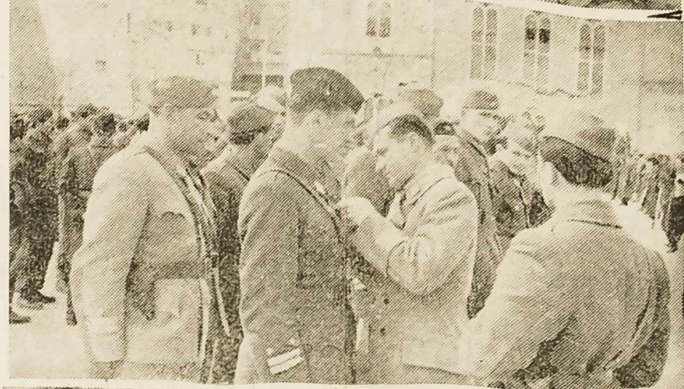
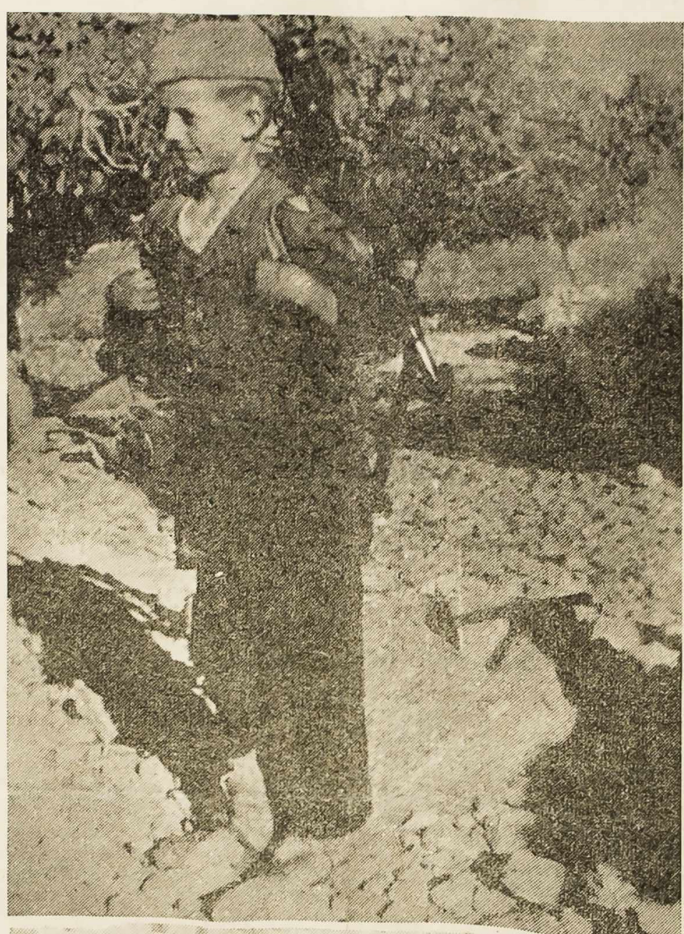
Oslobodjenje Šibenika

Zestoke borbe u cijeloj Jugoslaviji

Nakon što je jedinice generala Stanišića - Vuk i Stišića sa Brijuni sudjelovali u borbi...

Razgovori između maršala Tita i dra Subasića

Poginuo je general-lajtnant I. Milutinović

Dragutin Grgurević:

Devetnaesta sjevero-dalmatinska divizija

Pri kraju prošle godine pojavila se u našim izlozima knjiga Dragutina Grgurevića: »Devetnaesta sjeverodalmatinska divizija«. Knjigu je izdao Institut za historiju radničkog pokreta u Zagrebu u okviru svoje stalne biblioteke: »Prilozi za povijest socijalističke revolucije«. Ova knjiga je nesumnjivo jedan vrijedan i dobar prilog izučavanju revolucionarne prošlosti naših naroda, posebno naroda Dalmacije, a i prvi potpuni prikaz borbenog puta jedne divizije Osmog korpusa. Iako je sama knjiga, kako je i Uredništvo naglasilo u Napomeni, pisana prema koncepciji stalne biblioteke Instituta, ona će svojom pojavom privući i historičare i širu čitalačku publiku.

U prvom je poglavlju obrađena sjeverna Dalmacija od 1941. do 1943. godine; obrađeni su, u stvari, kraj i događaji koji su prethodili stvaranju Divizije. Prikazana je kapitulacija, okupacija od strane Talijana, događaji koji su prethodili ustanku, rad partijskih organizacija na pripremanju ustanka, te njegovo uspješno razvijanje i borbe partizanskih odreda sjeverne Dalmacije. Dobro je prikazano i nastojanje talijansko-četničke komande da uništi partizanski pokret na tom teritoriju, koje nikad nije uspjelo, iako je to bila »talijanska Dalmacija«. Sam prikaz kapitulacije Italije je nešto kraće dat, ali ipak dovoljno da pokaže kako se tada rasplamsala narodno-oslobodilačka borba u tom kraju. U drugom poglavlju prikazano je samo formiranje Divizije

citiranjem Naredbe GS NOV i POH, te pregledi brojnog stanja boraca i naoružanja, kao i vojno - politička situacija u sjevernoj Dalmaciji u to vrijeme.

Naredno poglavlje, koje je i najveće, obuhvaća borbeni put Divizije od listopada 1943. godine pa do 7. svibnja 1945. godine, kada su slavne jedinice 19. divizije vodile svoju posljednju borbu i dale zadnje žrtve na svom putu za oslobođenje zemlje. Tu su posebno opisane pojedine borbe, vojno - politička situacija u sjevernoj Dalmaciji, pokušaji Nijemaca da unište Diviziju, proglašenje Divizije poslije niza uspjeha u borbama za Udarnu, kninska operacija u kojoj se Divizija posebno istakla, mostarska operacija, ličko-primorska operacija, te završne operacije i konačna pobjeda.

U posebnim prilogima dati su gubici i uspjesi Divizije, te preledi rukovodilaca od formiranja do kraja rata, biografije narodnih heroja koje je dala Divizija, popis poginulih i umrlih boraca, koji je, istina, nepotpun, te popis literature kojom se služio autor.

Knjiga je pisana lakim stilom, obilno je dokumentirana sa sačuvanim dokumentima i izjavama bivših boraca i rukovodilaca Divizije, a i sam autor je bio borac Divizije. Knjiga pisana na ovaj način doprinosi, da se ne zaborave slavni podvizi boraca proslavljenih dalmatinskih divizija.

Kažimir Pribilović

OGLEDALO

Proslave

Nema sumnje da svaka proslava ima svoj specifičan značaj.

Šibenik dogodine treba da proslavi rijedak jubilej: 900 godina spomena grada u pismenim dokumentima.

Spremamo li proslavu toga velikog jubileja?

Na žalost, pozitivan odgovor ne možemo dati.

Šta je do sada učinjeno?

Imenovan je inicijativni odbor, i to je SVE! Doduše, taj je odbor nabacio na papir neke tačke programa proslave, ali to je samo papir: crno na bijelom (više crno nego bijelo).

Zamišljen program nije za potcjenjivanje: u njemu se nalazi 12 pogolemih tačaka.

A vrijeme? Njega je i suviše malo da bi se takav program realizirao. Zbornik grada Šibenika; uzmimo samo taj zadatak. Za pripremanje i objavljivanje jedne takve edicije potrebno je najmanje godinu-dvije. I to ako imamo autore koji će obraditi pojedina područja iz bogate prošlosti grada.

A o sredstvima ni riječi. Ako nas sjećanje ne vara, Zbornik Zadra objavljen prije nekoliko godina stajao je oko 20 milijuna. Danas bi takva edicija stajala najmanje 30 milijuna. Koliko nam je poznato, ni dinar nije osiguran ne samo za zbornik nego ni za proslavu uopće.

U takvoj situaciji nema smisla ni spominjati ostale zacrtane akcije.

Ostaje nam da na kraju postavimo pitanje: jesmo li za proslavu 900-te godišnjice Šibenika ili nismo? Ja sam za proslavu, ali solidno pripremljenu. Okrnjena proslava isto je što i ništa.

MARIN

**SMOTRE
KULTURNO-
UMJETNIČKE
AKTIVNOSTI
MLADIH**

Prvog i drugog svibnja održane su izborne smotre kulturno-umjetničke aktivnosti omladine Tljesna i Vodica. Na programu su se nalazili dramski odlomci, folklor, recitacije, zabavne melodije i narodne pjesme.

U prepunoj dvorani Omladinskog doma u Tljesnu izveden je prvog svibnja zajednički program omladine iz Jezera, Pirova, Tljesna i Murtera. S te predstave žiri je odabrao za centralnu priredbu koja će se održati u Šibeniku slijedeće: recitaciju — Stojanka majka Knešpoljka — Jezera; Vrličko narodno kolo, splet dalmatinskih pjesama i zabavni kvartet »Crveni ferali« — Tljesno; dvije zabavne melodije sa Splitskog festivala — Pirovac i zabavni ansambl »Crni trpovi« iz Murtera.

Drugog svibnja u Zadržnom domu u Vodici više od 700 gledalaca pozdravilo je izvođače iz Zlarina, Prvić - Luke, Krapnja, Prvić - Šepurine i Vodica. Kroz tri sata šarolikog programa izvedeno je niz vrlo uspješnih tačaka, od kojih je žiri odabrao za Šibenik slijedeće: recitaciju — Pjesma u mojoj zemlji — Prvić Luka; odlomak iz »Nikoletine Bursaća«, dvije dalmatinske pjesme, dvije zabavne melodije i Vodičko kolo — Vodice; jednu zabavnu melodiju — Prvić Šepurina i Dalmatinski motiv, Zlarinsko kolo i dvije zabavne melodije iz Zlarina.

Slične smotre održat će se još u Primoštenu, Perkoviću i Rakovu Selu, da bi sve bilo završeno do 22. svibnja, kako bi odabrane tačke s tih predstava stekle pravo nastupa na centralnoj priredbi u Šibeniku, koja će se održati 24. svibnja u Narodnom kazalištu. — KB —

Kako smo već spomenuli, priredbe još uvijek traju, i na njima je do sada uzelo učešće više od 500 omladinaca i omladinki, i pojedine tačke su bile veoma atraktivne, kao npr. ona u Pirovcu gdje su dvije djevojke veoma uspješno otpjevale nekoliko tamošnjih starih, već gotovo zaboravljenih narodnih pjesama.

S obzirom da se bliži centralna smotra, zamolili smo jednog od organizatora tih prired-

ba, druga Dragutina Meića, da nam kaže nekoliko riječi o njima. On je rekao: »Sve priče o tome da omladina nema interesa za ovakav rad su proizvoljne, jer su ih dosadašnje priredbe i smotre demantirale u potpunosti. Omladina ima interesa, ali nema dovoljno stručnog kadra da se taj interes usmjeri i zadovolji. Mislim da će velik broj tačaka na centralnoj priredbi biti izvoran i nadasve interesantan.«

Čo je umjetnost!

Naša sugrađanka VALERKA BODRUŽIĆ bavi se već dugi niz godina jednom zanimljivom pasijom. Riječ je o lutkama u narodnim nošnjama koje ona izrađuje s mnogo umjetnosti. Kada se promatraju njene rukotvorine doimaju se kao žive. Naravno, put do toga uistinu pravog savršenstva bio je i dug i naporan. Pored urođenog smisla da bi se uspelo, trebalo je mnogo i mnogo sati strpljivog rada. Da bi njene lutke u narodnim nošnjama bile što vjernije originalnim narodnim nošnjama, od kojih su neke već gotovo izvan upotrebe, naša sugrađanka se služi mapom renomiranoga akademskog slikara Vladimira Kirina. Dobrim dijelom zahvaljujući i tome studioznom radu lutke u narodnim nošnjama Valerke Bodružić imaju i etnografsku vrijednost. Interes i domaćih i stranih gostiju za njene rukotvorine je neobično velik. Umjetnica se, međutim, tek povremeno odvoji od neke. Manji dio njenih lutaka u narodnim nošnjama krasi sada domove naših građana, ali i Engleza, Talijana, Austrijanaca, Poljaka, Francuza, Nijemaca i Čehoslovaka. Đ. B.

Objašnjenje koje i nije potrebno

U posljednjem broju našega lista objavljen je dopis pod naslovom »Neopravdan revolt«. Autori teksta osvrću se na članak »Pomanjkanje ili nerazumijevanje«. Međutim, taj osvrt ima tek djelomično veze s tematikom moga napisa, jer je u njemu isključivo bilo govora o prvom plesu maturanata Skole učenika u privredi. Radilo se, naime, o tome da se Skola učenika u privredi obratila molbom na TLM »Boris Kidrić« da joj pruži novčanu pripomoć za organizacije prvoga maturantskog plesa.

Iz spomenute privredne organizacije, međutim, nije stigla nikakva financijska pomoć zbog, kako je navedeno u pismu, »pomanjkanja financijskih sredstava«. Članovi Radne zajednice Skole učenika u privredi bili su iznenađeni takvim odgovorom. O tome je, pored ostalog, bilo govora i na jednom sastanku Radne zajednice, kojem su prisustvovala i četiri profesionalna novinara. Budući da nam je izvor vijesti bio kompetentan organ, smatra-

li smo da je o tome potrebno kazati nekoliko riječi. I kazali smo ih.

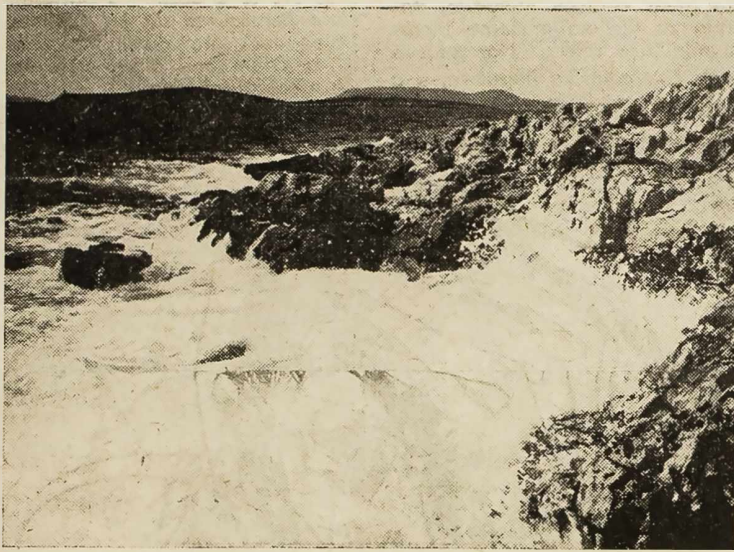
Na istu temu, da stvar bude jasnija, tih dana pisali su i novinari »Slobodne Dalmacije« i »Vjesnika«. Međutim, koliko nam je poznato, redakcijama tih dnevnika nisu upućeni dopisi poput onoga »Neopravdan revolt«. Zanimalo bi me — zašto??? Čudno je, također, da je na članak »Pomanjkanje ili nerazumijevanje« odgovoreno mjesec i po dana nakon njegova objavljivanja u listu. Konačno, bilo bi zanimljivo znati na kojem je sastanku organa upravljanja TLM »Boris Kidrić« raspravljano o molbi Skole učenika u privredi. Sve su to stvari o kojima bi se moglo poduže pisati, ali valjda nije potrebno polemizirati o stvarima koje su, čini se, jasne. Da je napis »Pomanjkanje ili nerazumijevanje« čitan bez revolta i objektivno, uvjereni smo da drugovi iz TLM »Boris Kidrić« ne bi na ovaj način reagirali.

Đ. Bećir

Foto - reportaža

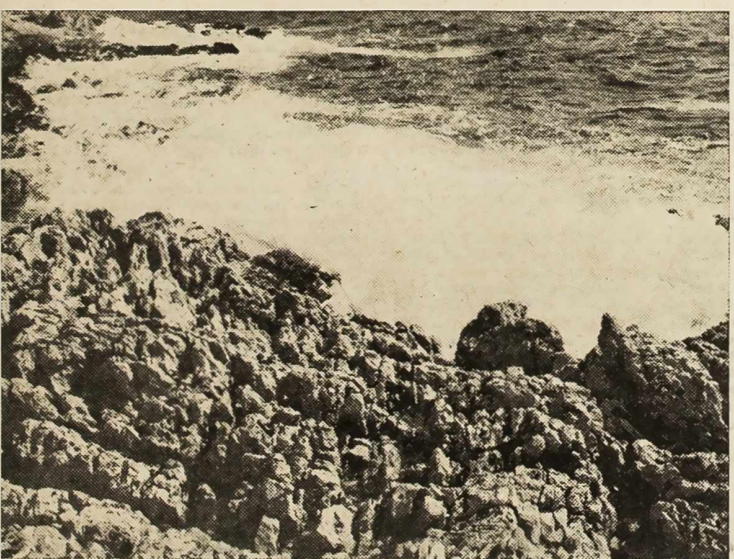
GOVOR MORA UZ HRIDINU

Čovjek se može diviti pitomim pjeskovitim uvalama u koje se more uvuklo nekako tiho i nečujno. Na lijepo uređenim plažama promatramo mirnu morsk vodu koja nas privlači, ali koja je nekako odvojena, odsječena od pučine. Zarobljena.

Zarobljeno more, kao zarobljeni galeb od kojeg ne čujemo kliktanje . . .

More pod obalama, u lukama, pod pristaništima, oko brodova. Sumorni lučki motiv koji moru oduzima svaku draž, ali koji privlači poglede turista . . .

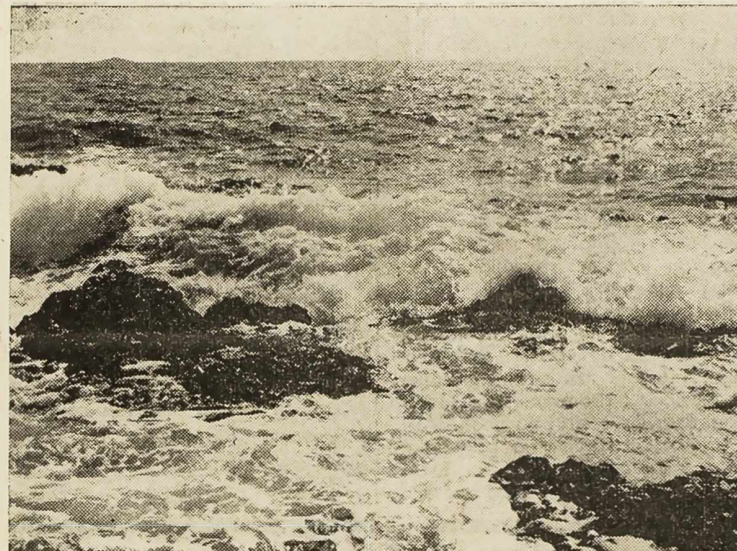

Pa ipak, more je nešto sasvim drugo. Ondje gdje ga čovjek nije ukrotio, gdje ga nije »umirio« nasipima, betonskim blokovima i tesanim kamenom, ondje je ono prirodno, puno snage, vječito.

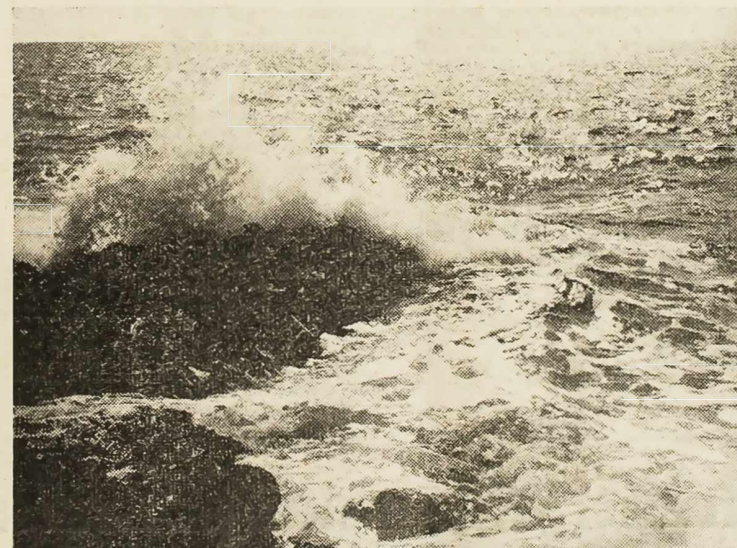
Svaka elementarna snaga raduje čovjeka. Posebno snaga vode i snaga mora. Njegovo udaranje o sivo-crvene nazubljene grebene obale doima se poput čudesnog govora u kojem se svaki njegov drhtaj, svaki šum, kao jedan glas.

Nigdje drugdje kao na onom slobodnom prostoru obale, gdje vjetar podiže valove punom snagom, ne može se osjetiti onaj dah mora koji gotovo omamljuje, a koji dopire od sitnih slanih kapljica raspršenog »uzavrelog« mora.

Neshvatljivo je kako igra plave, zelene, bijele, sive i crne boje može stvarati kolorit magične ljepote. A sve samo od kamena, mora i neba!

U svome neumornom sudaru s kopnom more stvara oblake koji se nikad ne ponavljaju i koji su uvijek nešto novo. Traju djelić sekunde, pa nestaju u pjeni . . . Zato i možemo dugo i dugo gledati u valove pod grebenima, a da ne osjetimo monotoniju . . .

U smiraj sunca i more počinje da se smiruje, da se povlači. Maestral jenjava i more polazi na počinak između dva dana. U plićacima se nazire bistro dno koje je trenutak prije mutila voda. Vidi se pokoja riba, pokoji rak. Sitni život mora, često oku nevidljiv, dobija i svoj vlastiti predah u vječitoj borbi za opstanak, u jednom vječitom elementu života koji nosi naziv — MORE . . .

Tekst i snimci: J. Čelar

IZ TLM »BORIS KIDRIĆ«

Pred osnivanjem samostalne zdravstvene stanice

Zdravstvena stanica u okviru tvornice lakih metala »Boris Kidrić« počela je djelovati 1954. godine. Od njenoga osnivanja do danas isključivu brigu o osiguranju opreme i kadra vodio je tvornički kolektiv. No unatoč stalnom porastu proizvodnje i broju zaposlenih radnika, nije bila osigurana adekvatna medicinska pomoć radnim ljudima. U prvim godinama djelovanja te stanice zdravstvenu pomoć koristilo je 533 radnika, dok je danas potrebno pružiti pomoć daleko većem bro-

ju radnika i službenika. Usprkos svim nastojanjima zdravstvene stanice, takav razvoj situacije nije bio u stanju da pruži potpunu pomoć bolesnom osoblju tvornice. Pružanje zaštite poprimilo je oblik pomoći ozlijeđenim i oboljelim članovima kolektiva. Mnogo teži rad bio je u današnjem pogonu u Lozovcu, gdje su zdravstveni radnici, osim zaposlenom osoblju, pružalo pomoć i okolnom stanovništvu koje je gravitiralo toj stanici. Tako je dosta vremena utrošeno za kućne posjete

po okolnim selima. Pokušalo se s otvaranjem stacionara sa 20 ležaja u Ražinama, ali se ubrzo zatim od toga odustalo zbog postojanja Opće bolnice u Šibeniku i zbog visokih troškova održavanja. Ako se uzme u obzir da se sav rad ove stanice sveo uglavnom na obaveznom pregledu radnika i pružanju pomoći unesrećenima i da od nadležnih faktora izvan tvornice nisu uložena nikakva sredstva, onda je razumljivo što su svi ti momenti upućivali na akcije za poboljšanje kvaliteta

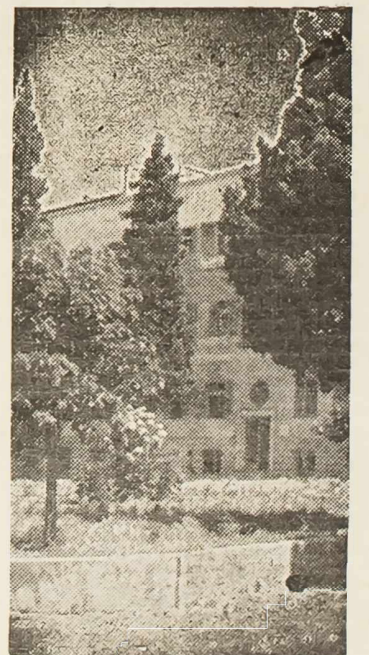
rada u zdravstvenoj službi, tj. na uvođenju preventivnih mjera liječenja, a što danas nužno nameće moderna medicina.

Zbog svega toga predloženo je da se uvedu pojedine specijalističke službe koje će ne samo unaprijediti rad ove stanice nego i pružiti kvalitetnije liječenje radnim ljudima, članovima kolektiva i njihovim porodicama. Radi pomanjkanja sredstava i kadrova nije bilo moguće da zdravstvena služba bude prisutna na radnom mjestu, što je donekle

uvjetovalo visok procent bolovanja u proteklom godinama. Taj se procent bolovanja u pogonu Ražine kretao do 7, a u pogonu Lozovac do 6 posto.

Nakon detaljno provedene analize stanja i potreba za organiziranim zdravstvenom službom organi upravljanja tvornice prihvatili su prijedlog o osnivanju samostalne zdravstvene stanice. Dio sredstava za potrebe te zdravstvene institucije snosit će tvornički kolektiv, a drugi dio Komunalni zavod za socijalno osiguranje. Od ukupno 45 milijuna dinara Komunalni zavod će osigurati oko 34 milijuna dinara. Postojanje takve institucije, u kojoj će biti zaposlena 21 osoba, pridonijet će solidnijem i boljem pružanju zdravstvene zaštite, a njeno djelovanje osjetit će se i u smanjenju bolovanja i odsustva s radnog mjesta do kojih je dosad dolazilo zbog odlaska radnika na specijalne preglede u Opću bolnicu.

(iz »Aluminija«)

NOVINARI MEĐU NAŠIM NOVIM SUGRAĐANIMA, PRIPADNICIMA JUGOSLAVENSKE NARODNE ARMIIJE

Prevest ću, vjerojatno, jednu knjigu

Dragan se tek povremeno nasmiješi. U toku razgovora učinio je to ne više od pet puta. Uvijek kada je trebalo. Nije to zato što je Dragan Tripković u civilstvu asistent Instituta za kemijska, tehnološka i metalurška ispitivanja u Beogradu. Ili je, možda, i zbog toga. Svejedno, jer on kaže:

- Suvišno je da vam i spominjem da za mene vojnički život predstavlja veliku promjenu. Konačno, ovo je sasvim drugi ambijent. Jedno je, međutim, van dvojbe: Mogao sam toga dobiti za »izgubljenka« civilistu. Bit će sada vremena u Armiji, nisu bile dostupne meni kao čovjeku. Vidite, pitate me o slobodnom vremenu. Ja ga i ovdje stvarno imam i ništa ne smeta što će ono biti drukčijeg karaktera nego što je bila ono unatrag dva mjeseca. Mene oko to zanima list u kojem surađujete, interesira tehnika, pa s tim u vezi i tehnička literatura. Kod nas takve literature i nema dovoljno. Zato ću, ne shvatite me krivo, ovdje u Armiji, za vrijeme slobodnih satova, pokušati prevesti jednu tehničku knjigu s ruskog jezika. Svjestan sam da će to predstavljati izuzetan napor, ali ću pokušati. To je jedna stvar. A drugo: još u studentskim danima privlačilo me kazalište. Zanimao sam se za scenska kazivanja, pa sam čak u tom pogledu imao i konkretne zamisli. Trebalo sam se, da uzgred spomenem, upisati na kazališnu akademiju. To nisam realizirao, ali sam se čisto amaterski bavio glumom i režijom. Tako je stvarno bilo i ta, da je nazovem, »žica teatarska« i danas u meni živi. Zbog toga ću ovdje,

To nam je rekao inženjer Dragan Tripković, sada vojnik u našem gradu. Kazao je to u smijeh koji je bio širok i radostan. I mi mu vjerujemo. I želimo da baš u vrijeme dok bude građanin našega grada prevede s ruskog jezika stručnu knjigu »Fizička kemija poluprovodnika«.

Sava se smiješi životu

Njegove su oči remirne, pokreti ruku živi. Po čelu se razjogunile nemire kose. Plav, Sava Hrkman je nasmijan, jednako kao što je bio veselo i mjesec dana prije. A tada je živio u Zemunu i radio kao trgovinski pomoćnik. Sada je vojnik, tu u našem gradu. Dakle, sugrađanin. I bit će to, valjda, još desetak mjeseci.

Pa, kako si se snašao, ovdje, podno Šubičevca? - Dobro, da ne može biti bolje. Grad sam upoznao; lijep je i drag mi. Razgledao sam ga i svih s upoznam mnogo mogućih sam sudrugovima. Nisam imao prilike da građanima, ali mi se čini da su prijazni ljudi.

- I u kasarni ima sigurno takvih? - Ima ih donekle i vjerujte. Eto, to me i nezanimlo. Nisam se nadao da ću tako brzo biti dobar drug s mnogima od njih. A, vjerujte, svi smo kao braća. To će i meni, a i drugima, veoma dobro doći, jer vojnički život ipak donosi niz promjena. Neke će i meni podosta koristiti.

Koji ti je do sada najupečatljiviji utisak iz vojničkog života? - Ima ih više. Nešto sam već i rekao. Samo, ovo treba zapisati: ni u snu se nisam nadao da su stariješine tako dobri drugovi. Ja znam što su mi zadaci, znam koje su mi

obzirom da nama vojnicima stoji na raspolaganju veoma dobro opskrbljena biblioteka, vjerujem da ću u slobodnom vremenu pročitati povelik broj knjiga.

Mlad ste čovjek, pa me čudi da sportsko aktivnost ne spominjete. - Pa nije baš tako. U civilstvu sam dosta slobodnog vremena provodio igrajući nogomet. Za to ću i ovdje imati prilike. Vidjeli ste naše igralište, rekviziti nam stoje na raspolaganju i prema tome uistinu ne-

ma razloga da se ne bavim u slobodnim satima i sportom. A što se tiče onoga pravog nogometa, neka ga, neka ga bar ove sezone kada moj ljubimac »Partizan« ima sjajnih izgleda da osvoji državno prvenstvo. Ih, da nam je još Belina, Lamzu i Zambatu - što bi nas pobijedio! Reče to Sava, pa se opet nasmije, zapali još jednu cigaretu. Ovakaj put ne svoju, jer mu je ponuđeno drug kapetan.

D.B.

Koju knjigu želite?

Kad god se povede riječ o kulturno-zabavnom životu u gradu, Dom JNA biva gotovo u centru razgovora. Što je tako, nije ni čudo, jer je dovoljno, da se, na primjer, spomene to koliko je u posljednju godinu dana ta šibenska institucija upriličila kulturnih i zabavnih večeri na kojima su učestvovali renomirani učesnici iz jugoslavenskih centara.

Međutim, ovoga puta neće biti govora o aktivnosti Doma JNA u Šibeniku. Govorit ćemo samo o radu jednog ogranka te institucije - o biblioteci Doma. Podatke o radu te biblioteke dao nam je stalni bibliotekar Momir Peković, koji na tom poslu radi tek nekoliko mjeseci.

Biblioteka ima danas 13.500 knjiga. Te knjige trenutno koristi 1.035 članova. Za obnavljanje knjižnog fonda izdaju se pozamašna sredstva. Tako je, na primjer, prošle godine za nabavu novih knjiga utrošeno 2,5 milijuna dinara. Tim sredstvima nabavljeno je, pored bele-

tristike, i nekoliko veoma vrijednih izdanja s područja umjetnosti. Ove godine će se prilikom knjižnog dana utrošiti će se milijun i 600 tisuća dinara.

Interes za knjigu je veoma velik. Prošlog mjeseca pročitano je blizu 1700 raznih knjiga. Čitalaca je bilo oko 700. Omladinci i učenići osnovnih škola traže u prvom redu knjige koje su predviđene školskom lekturom, dok odrasli članovi najviše traže djela klasične literature. Potražnja za djelima moderne literature nije tako velika. No, zato se mnogo čita politička literatura, a u posljednje vrijeme članovi pokazuju

D.B.

Za svakog ponešto

Kada omladinac stupi u Armiju, tada postaje vojnik. Ali ostane čovjek: sa svojim radostima, slobodnim vremenom, pasijama, željama. Naravno, promjene su znatne i neke će namjeravane nakane trebati pričekati svoju realizaciju još godinu, godinu i šest mjeseci. Otrpilike toliko vremena.

A Armiji, međutim, nije puška o ramenu. Postoji mnogo slobodnih trenutaka. I u tim slobodnim trenucima vojnici se, pored ostalog, mo-

gu baviti fiskulturnom i kulturno-zabavnim programom. O tome nam je govorio i vojnik Miodrag Jovanović.

Izvjestio nas je da vojnici najviše interesa pokazuju za nogomet, ali da vlada velik interes i za rukomet i košarku. Tako je bar među vojnicima u njegovoj jedinici, kojoj stoji na raspolaganju velik sportski teren. Uskoro će biti dovršeno i igralište za rukomet i košarku. To će doprinijeti da te sport-

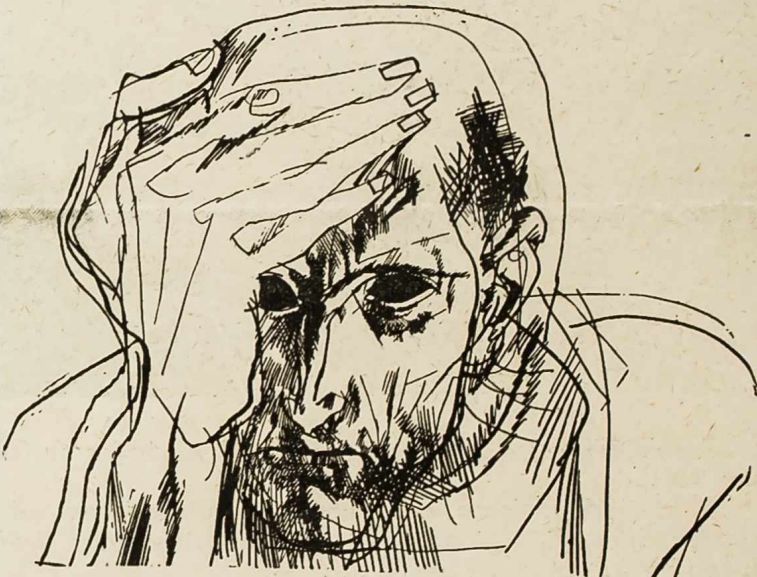
ske grane dobiju još više poklonika.

Trenutno su među vojnicima najaktivnije slijedeće sportske sekcije: nogometna, sekcija za stolni tenis, odbojkaška i šahovska sekcija. U slobodnom vremenu upriličuju se razna natjecanja.

Kulturno-zabavni život među vojnicima također je primjerno razvijen. Vojnici su okupljeni u nekoliko sekcija, od kojih za sada najbolje rade muzička i dramska, koje su se već predstavile i široj javnosti. Pored vojnika, u spremanju pojedinih tačaka učestvuju i omladinci i omladinke iz šibenskih škola, kao na

primjer iz Medicinske škole i Pete osnovne škole. Na tim priredbama daju se solo i horske pjesme, slike iz vojničkog i đačkog života, razni kratki skečevi, i tome slično. Vojnici su u ovih dana, uoči Prvog maja, dali posebnu priredbu. Vrijedno je zabilježiti da interes za kulturno-zabavne nastupe i pripreme tih nastupa pokazuju i oni vojnici koji do sada nisu imali za to prilike. Vojnici su veoma zahvalni omladini iz Šibenika koja u tom pogledu s njima surađuje.

D.B.

PETAR BILUŠIĆ

Izvukavi iz djepta svoj matični broj, Vlado ga pročita s pažnjom. Razgledao je po tko zna koji put brojke, crtica i slova i konačno se zadivio na datumima: »Početak kazne 15. ožujka 1935. - svršetak 15. ožujka 1955. Pravo na vijetan, otpust (uz primjerno vladanje) stiče...«.

Ipak, to je samo jedna stranica, a zatim karton spustio u desni džep suknene robijaške bluze, kojaj je na poleđini bilo utisnuto veliko crveno slovo: K.

Opazivši da ga promatra, pride mi na dva koraka, a zatim, sklanjajući se, upita:

- Ako se ne varam, ti si politički? - Da, odgovorim kratko.

- Čuo sam te od drugih, povjerljivo će on. Ima li vas mnogo takvih ovdje u zavodu? - Ovdje tri stotine, nepolju tri milijuna.

- Zar ti ispušni on znak čudenja. - Dvapat po tri milijuna, stadoh se poigravati riječima.

Pogledavši me s nepovjerenjem, on promrmlja sam za sebe: »Nemoguće, svaki drugi čovjek u zemlji...«

Pa kažem: od svako tri čovjeka - dva. To sam rekao takvim tonom koji nije davao povoda bilo kakvom tračku sumnje.

- To je već nešto! - klikne on u nekak, kako mi se činilo, lažnom zanosu. Zar to nije već nešto? - doda provjeravajući izraz mog lica.

- Rekao sam: »od svaka tri čovjeka - dva«. No nisam se doslovno izrazio. Umjesto toga trebalo je da kažem: od pet ljudi - četvorica.

- Od pet ljudi - četvorica? To je vojska. Bogami. To su čitavi pukovi! I još više. - Eh, kad bih bio i ja jedan od te četvorice! - sa uzdahom će on.

Ta zar nisi mogao biti i ti jedan od one četvorice? Reci po duši jesi li mogao biti i ti jedan između one četvorice? - A tko to veli? - ljutnu se on. Tko veli da nisam i ja jedan od te četvorice? Uostalom, atkud znaš da i ja nisam jedan od crvenih?

- Nisam rekao - ni da, ni ne! Šta se mene tiče, mogao bi biti i jedan od crvenih. U tom slučaju među nama bi bio jedan čovjek više.

- Jedan čovjek više! Dobro si rekao. Bogami. Ali ja nisam čovjek više. Nisam jedan od te četvorice; izvrgao sam svoju kartu dokraja.

Zapazio sam da nekako neprimodno zamuckuje. Šta je, po svoj prilici, bila posljedica istražnog zatvora, ili pak straha od dugogodišnje robije. Bio je čvrsto građanin, na svoj onaj stas imao je predugačke ruke, koje su stalno bile u pokretu, dok su njegove nemirne oči zirkale na sve strane, kao da žele provjeriti svake skrivene kutak robijašnice.

- Koliko si osuđen? - upitah obavizno. - Godinast, odgovorio je kratko.

- Godinast? - Da.

Maliko smo pogledali, izbjegavajući jedan drugome pogled. On je, govijeni u ledima, na hodniku, petom cokule asfaltu rupica na podniku, a ja sam hvatao slušnu vježu ključeva, čiji se metalni odzvuk miješao s traganjem okova u podzemnim ćelijama robijašnice.

- Mnogo, a? - prekine on mučnu šutnju.

- Mnogo, odgovorio sam bez ustajanja. - I jesti - uzdahnuo je s bolom u duši. - A zašto tako? Šta si učinio?

BROJ 3333

- Ubio sam oca... - Oca? - Da, oca. Rođenog oca. I sad sam nitkov.

- U pijanstvu? - Ne, nije bilo u pijanstvu, iskreno će on. Ali, znaš, nije tako teško izvršiti zločin. Nije. Jedan te čas ostavi pamet i gotova nesreća. A takvih se časova mnogo nakupi u životu. Bogami, druže. Odavud stiska sirotinja. Opružiš noge - kratak pakričak, skupiš li ih, trpe leđa i bubrezi... Trpe, moj druže...

- Pa kako je to bilo s ocem? - S ocem... Sa... ovaj... imam mladu ženu. Ljepu i vrlu... te on, otac, počne se oko nje motati... Stari jarac... Ne dozvoljava da ide sa mnom u polje, nisam joj darovao... I sve tako... Nisam ni darovao... I sve tako... Reci, tko može posumnjati u rođenog oca? Ne, ne, dragi druže, otac je ipak otac... Tek će mi žena jednoga dana: »U kakvu si me ovo jazbina doveo, Vlado?«

Zar ne vidiš štado bezznamnik kani sa mnom...? I štado plakati. No, da iskreno kažem, nisam ni tada povjerovao u ženi. Zena ti je što i mjesec veljača: čas te bježi kišom i ledom, čas ti po licu prosne snopić lažne zavore. Eto, tako... No, kad je već dala uzorak njivo, on će i sjeme osipati u brazdu... O-hoj... Duboko, duboko; da mu ga ojedna vrana ne može proključiti. A ovdje se stalno okovi zabijaju u mozak. Ostuhni: cik-cak. A memla se zabila pod svaki nokat.

- Da, ta memla zaista ubija čovjeka... - Skoro sam opazio kroz rešetke nečiju djecu i suze mi se časkom stile niz lice. Odmah sam pomislio na moje malisane: troje ih je. Stariju djevojčicu odvela baka u drugo selo, žena pobjegla svojima sa dvojicom malisana, ujak prigrabio konja, stric dvije krave... I tako će sve moje opustjeti. I zemlji će komšije otkidati brazdu po brazdu. Svi su kod nas gladni zemlje. Strvinari.

- Pa ti, Vlado, imaš i previše srca, pokušao sam ga tješiti. Gdje ima napretek suza, onde ne može biti govora o zločinu... A s tvojim suzama mogao bi ublažiti sve stihislike bujice naših pokraj.

- Zar Vlado Vrban ima previše srca? - uzvratio je on. Istina, često mi naviru suze na oči. Ponekad toliko nabijaju da mi od njih oči obnevide. Ali, i pored toga čvrveno je sa mnom. Reci mi, druže, zar sa mnom nije sve vršeno? Zar sa mnom, kao sa čovjekom, nije svršeno do kraja?

- Da li se to kod njega pojavila čašavita bol, izazvana prvim utiscima robijaškog života, ili su to nastale prirodne jadikovke za otetim platom roditeljske sreće, prigrštem kupina i plahotom da-maćeg neba?

- Znaš, druže, lagao sam ti prije: nije to bilo radi žene. Bogami, ti si pošteni čovjek i nemam namjeru da lažem poštemnog čovjeka. To nije moj zanat... - Pogledavši ga pažljivije, posumnjati u

pokušao sam ga tješiti. Gdje ima napretek suza, onde ne može biti govora o zločinu... A s tvojim suzama mogao bi ublažiti sve stihislike bujice naših pokraj.

- Zar Vlado Vrban ima previše srca? - uzvratio je on. Istina, često mi naviru suze na oči. Ponekad toliko nabijaju da mi od njih oči obnevide. Ali, i pored toga čvrveno je sa mnom. Reci mi, druže, zar sa mnom nije sve vršeno? Zar sa mnom, kao sa čovjekom, nije svršeno do kraja?

- Da li se to kod njega pojavila čašavita bol, izazvana prvim utiscima robijaškog života, ili su to nastale prirodne jadikovke za otetim platom roditeljske sreće, prigrštem kupina i plahotom da-maćeg neba?

- Znaš, druže, lagao sam ti prije: nije to bilo radi žene. Bogami, ti si pošteni čovjek i nemam namjeru da lažem poštemnog čovjeka. To nije moj zanat... - Pogledavši ga pažljivije, posumnjati u

- Znaš, druže, lagao sam ti prije: nije to bilo radi žene. Bogami, ti si pošteni čovjek i nemam namjeru da lažem poštemnog čovjeka. To nije moj zanat... - Pogledavši ga pažljivije, posumnjati u

- Znaš, druže, lagao sam ti prije: nije to bilo radi žene. Bogami, ti si pošteni čovjek i nemam namjeru da lažem poštemnog čovjeka. To nije moj zanat... - Pogledavši ga pažljivije, posumnjati u

Drniš Održati dinamiku porasta proizvodnje i standarda

Uz povećanje proizvodnosti rada za 12-15 posto i ekonomičnosti za 1,5 posto u cijeloj privredi mogli bi se osobni dohoci nominalno povećati za 20 do 22 posto, a realno za 8-10 posto. U 1965. godini, kao jedan od osnovnih zadataka, postavlja se i pitanje eliminiranja osobnih prihoda od 30.000 dinara. Naručite će se mjere poduzeti na stabilizaciji cijena potrošne robe, posebno poljoprivrednih prehrambenih proizvoda.

Da bi se postigao predviđeni nivo životnog standarda, posebno je racionalnijim korištenjem sredstava za rad i postojeće radne snage ostvariti povećanje produktivnosti rada za 12-15 posto. U 1965. godini u privredi se očekuje smanjenje zaposlenih za 2,12 posto ili 67 radnika. Jedan od faktora koji uvjetuje smanjenje zaposlenosti je orijentacija radnih organizacija na korištenje unutrašnjih rezervi u radnoj snazi.

Ocjenjujući sredstva koja će biti uložena u stambenu izgradnju u 1965. godini, očekuje se da će se završiti oko 9 posto više stanova nego prethodne godine. Treba da se skрати ciklus gradnje pa da se sagradi oko 115 stanova, od toga 52 u društvenom vlasništvu a 63 u privatnom.

Komunalna djelatnost orijentirana je prema izgradnji vodoopskrbnih objekata i elektrifikaciji. Nastavlja se radovi na prominskom i trboujnskom vodovodu, a uvest će se voda u sela Planjane, Cer, Koprno, Mirlović - Zagoru i Poljuhu. U selima Mirlović - Lovor i Čvrljevu namiralo se i vodovod. Socijalna zaštita pružit će se zaposlenosti djeci i osobama nesposobnim za samostalno privredavanje. I tokom 1965. godine nastavit će se tzv. centralizacija osnovnih škola zbog podizanja kvalitete nastave. Usporedno s tim rješavat će se i pitanje prijevoza učenika. U ovoj će se godini početi s gradnjom školske zgrade u Bristanima. Socijalna zaštita pružit će se zaposlenosti djeci i osobama nesposobnim za samostalno privredavanje. Osnovni zadaci u privredi trebaju da budu usmjereni na daljnju intenzifikaciju privredivanja i bolje korištenje snage i sredstava. U toku ove godine predviđa se povećanje industrijske proizvodnje za 19 po-

sto. To je povećanje vrlo značajno kad se ima u vidu smanjenje proizvodnje bokstava za isti postotak. Elektroindustrija će se povećati za 2, a proizvodnja ugljena za 13 posto. Poduzet će se preradu i primjenu plastičnih masa »Dalmacija-plastika« predviđa povećanje galanterijskih proizvoda za 66, a tvrdereškog za 9 posto. Rekordno povećanje od 342 posto očekuje se kod ekstrudiranih proizvoda.

Postoje svi uvjeti da se poljoprivredna proizvodnja poveća za 14,6 posto. Društveni će sektor daleko brže rasti, čak po stopi od 32 posto, a privatni sektor po stopi od 10,3 posto. Glavni nosilac poljoprivredne proizvodnje trebalo bi da bude poljoprivredno-industrijski kombinat »Petrovo polje«. U ovoj se godini očekuje proizvodnja duvana od 110 tona. U šumarstvu će se podići plantaža topola na 10 hektara i posumiti 5 ha ogoljelih površina.

Zbog značajnijih investicija predviđa se dovršenje klaonice i skladišta duvana te nabava autobusa, modernizacija mreže PTT saobraćaja i asfaltiranje dijela ceste prema Šibeniku. U ukupne investicije uložiti bi se iznos viši od 1,2 milijarde dinara.

Budžet Skupštine općine Drniš iznosi 899,4 milijuna dinara. Najveći dio sredstava raspoređen je za redovnu djelatnost škola i prijevoz učenika (i iznosi 330,6 milijuna dinara), a zatim 30,6 sredstva za rad drugih organa. Na početku rada zajedničke Sjednice verificiran je mandat Savnena Janjica. Njega je u dvaput ponovljenim izborima za općinskog odbornika izabrala jedinica (c)

Naš foto-reporter s građanima na prvomajskom izletu

Slapovi Krke najpoznatije izletišta

u budućnosti i tako moglo iskoristiti, između ostalog i u »visokomkomfortnom turizmu«. Zašto slapovi ne bi mogli postati naše Plitvice? Ono što sada postoji premalo je i nedovoljno. Interesnata bi se našlo!
I na kraju, kad je bilo vrijeme povratka, dolazilo je do teškoća. Pri-

Vrijeme je bilo lijepo. Osobito 1. maja. To je privuklo velik broj izletnika na slapove ove poznate rijeke. Dakako, tu je najviše bilo građana Šibenika i okolnih mjesta, ali smo vidjeli i autobuse i automobile s registracijama Maribora, Makarske, Splita, Zadra, Rijeke, Zagreba, Pule, Sarajeva, itd.

Nikada toliko ljudi nije bilo na slapovima Krke. Nikada toliko vozila. Prostor kao da je bio premalen. Svatko nije ni mogao ni stigao zauzeti najbolji položaj nad slapovima blizu restorana (sl. 1). Jedni to nisu mogli, drugi nisu htjeli. Tražili su mirne kutke oko malih jezera na drugoj strani rijeke. No, ni takvog mjesta gotovo da i nije bilo.

Restoran je radio punim kapacitetom, što je ovdje zaista rijetkost. Peklo se i dmilo na sve strane. Pića se prodavalo pod strehama. Odněkud je »osvanula« i mala tegza za prodaju ukrasnih predmeta (kič!). A pojavio se i dječak u bijeloj bluzi i bijeloj kapi s velikom sjajnom limenom kutijom iz koje je nudio kikiriki...

Odněkud se stvorio i čovjek s nizovima nekakvih slatkiša u bojama. Najfrekventnija »saobraćajnica« bio je drveni most preko rijeke podno slapova. Naličje je na neku živu traku ljudi ili neko usko šetalište podignuto nad vodom (slika 2).

S toga mjesta mogu se promatrati slapovi iz neposredne blizine. No, to je malo tko koristio, vjerojatno i radi uskog prolaza. Ipak, dvije djevojčice sa svojim majkama nisu mogle a da se ne zaustave na tom mjestu (sl. 3). One su izmijenile utiske i pošle dalje u rijeci posjetilaca prema suprotnoj strani. Ovdje su mnoge grupe izletnika, daleko od vreva, »konzumirale« u potpunom miru znatne količine najbolje janjetine iz ovoga kraja... Kad su »zakuske« bile pri kraju, raspoloženje se nastavilo u igri i pjesmi.

Promatraču koji je ovdje došao da nešto napiše na svakom se koraku nameće određena misao: slapovi Krke nisu dobro iskoristeni! A oni predstavljaju prirodnu sredinu s već postojećim objektima, koje bi se

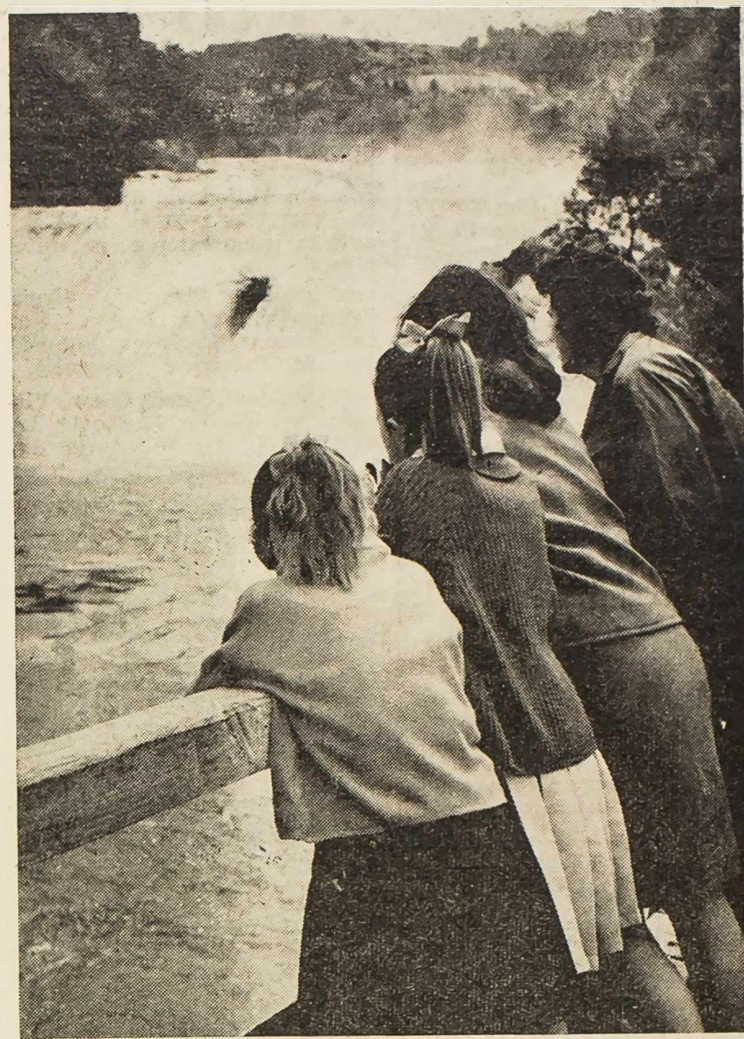

jevoz opet nije bio organiziran kako treba, iako se to moglo postići samo da se pazilo na neke »detalje«. Neki vozači, na primjer, nisu pokazivali odviše ljubaznosti prema izletnicima.

Tome je umnogome kriva i loša cesta koja nije završena. Vožnja autobusom čak i onih famoznih 7 kilometara nedovršenog puta zaista je nemoguća.

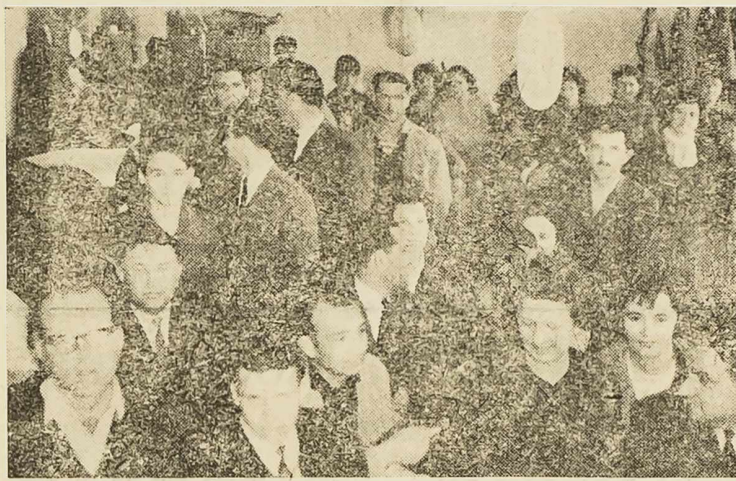
I pored svega toga, živopisni slapovi Krke bili su naše najposjećenije izletišta u ova 3 dana praznika Prvog maja.

Tekst i snimci: J. Čelar

Svečanost u „Reviji“

U svečano ukrašenoj sali poduzeća za izradu odjevnih predmeta »Revija« održana je mala svečanost u povodu 15-godišnjice osnivanja radničkih savjeta i prvomajske proslave. Nakon što je predsjednik sindikalne podružnice Milan Škrobonja evocirao uspomene na razvoj radničkog pokreta u zemlji svijetu, 18-torici članova »Revije« uručene su diplome i pokloni za 15-godišnji, odnosno 10-godišnji rad u toj radnoj organizaciji. Diplome su dobili Dinka Barbača, Jugana

Baranović, Stpe Bjažić, Dinko Truta, Danka Zorić, Kazimir Makle, Srećko Barački, Tomislav Baranović, Tihomir Beban, Amil Halilović, Rade Filipović, Tona Čeramić, Branko Radečić, Joso Kurtin, Ante Kursar, Vinka Šare, Mirjana Lučev i Duma Zupanac.

SJEDNICA PREDsjedništva OPĆINSKOG SINDIKALNOG VIJEĆA

U prisustvu Mate Ujevića, predsjednika Kotarskog sindikalnog vijeća, u četvrtak je održana proširena sjednica Predsjedništva Općinskog sindikalnog vijeća. U diskusiji se, pored ostalog, raspravljalo o sprovođenju zaključaka donesenih na sjednicama Republičkog vijeća Saveza sindikata Hrvatske, prvenstveno o pitanjima društvenog standarda, o intenzifikaciji privredivanja i boljoj organizaciji opskrbe. Bilo je i govora o poslovanju privrede šibenske komune u prošloj godini, o problemima prijevoza radnika, stanju na tržištu nakon zamrzavanja cijena, te o materijalnom položaju škola i prosvjetnog radnika.

Naročito oštar problem javio se prilikom ocjenjivanja materijalnog položaja školskih institucija i prijevoza radnika. Na sjednici je stavljena primjedba

na nejednako tretiranje osnovnih i srednjih škola. Naime, zbog pomanjkanja sredstava u Fondu za školstvo izvršena je redukcija predmetnih sati i dadatne nastave u osnovnim školama, dok to isto nije učinjeno i u školama drugog stupnja, čija se nastava odvija u svim normalnim uvjetima. Što se tiče prijevoza radnika, neka poduzeća godišnje izdvajaju po više od stotinu milijuna dinara. Unatoč tome, konstatirano je da još uvijek ima neriješenih pitanja u organizaciji prijevoza, tako da dolazi do poremećaja koji se naročito očituju u zakasnjenju radnika na posao, čime se radne organizacije izlažu suvišnim materijalnim troškovima.

Zaključeno je da se o svim tim pitanjima raspravi na nivou komune u odgovarajućim vijećima Skupštine općine Šibenik, kao i da se izvrši analiza kretanja privrede u prvom tromjesečju ove godine.

GOJKO JAKOVČEV:

Migracija stanovništva sjeverne Dalmacije do 1941. godine

Prvo značajnije iseljavanje iz Hrvatske počinje oko 1880. godine. O tome je vodio statistiku Hrvatski zemaljski statistički ured u Zagrebu. No, između službenih statističkih podataka i stvarno otputovanih lica postoji razlika, koja se kreće od 30% do 40%. Ilegalno iseljavanje iz zemlje vršilo se zbog propisa o vojnoj obavezi, kojoj su emigranti željeli izbjeći.

Kako je već navedeno, najviše se iseljavalo u dobi od 20 do 40 godina života, uglavnom seljaci i radnici, a vrlo malo stručni radnici i inteligencija, jer ih je u našoj zemlji tada i bilo malo. Oko 97% iseljenika bilo je u dobi do 50 godina, a svega 3% preko 50 godina.

Iseljavanje iz Dalmacije bilo je znatno i računa se da se od 1880. godine do 1910. iz Dalmacije iselilo više od 50.000 osoba. Tempo emigriranja vidi se iz slijedećih podataka:
— od 1880. do 1890. godine iselilo se 13.845 ili 2,91% od ukupnog stanovništva Dalmacije; od 1890. do 1900. godine 12.499 ili 2,37%, a od 1900. do 1910. godine iselilo se 31.813 ili 5,36% od ukupnog stanovništva Dalmacije.

U vremenu od 1900. do 1910. godine, kad je iseljavanje bilo najjače, ono se u odnosu na kotare koje obrađujemo u ovome

radu kretalo na slijedeći način: Zadar 4.194 ili 5,56%, Šibenik 117 ili 0,22%, Benkovac 2.432 ili 6,32 posto, Knin-Drniš 3.553 ili 6,88%.

Kako se vidi, najjače je iseljavanje bilo iz zagorskog dijela područja, kotara Knin sa Drnišom i Benkovcem — preko 6% od ukupnog broja stanovništva. Iseljavanje naših ljudi iz Dalmacije bilo je sve do izbijanja prvoga svjetskog rata, kada je usljed ratnih prilika bilo onemogućeno. Iseljavanje se dalje nastavilo odmah nakon svršetka toga rata, i o tome raspolazemo sa slijedećim podacima:
— od 1918. do 1928. godine iz Jugoslavije se iselilo 136.016, a uselilo 71.132 naša čovjeka... emigranti s područja Dalmacije sačinjavali su 6,3% do 18% emigranata s područja Jugoslavije. Ako dodamo tome još i kontinentalno iseljavanje, onda izlazi da se iz Dalmacije iseljavalo približno 10.000 ljudi godišnje ili preko 1,5% njena stanovništva. Od svih pokrajina u staroj Jugoslaviji, ako se uzme broj emigranata na 10.000 stanovnika, Dalmacija dolazi na prvo mjesto.

U odnosu na čitavo stanovništvo Jugoslavije na emigraciju otpada u % za vrijeme od 1921. do 1928. godine:
— na Dalmaciju 0,387%, na

drugi dio Hrvatske i Slavoniju 0,225%, na Vojvodinu 0,275%, na Sloveniju 0,218%, na Crnu Goru 0,076%, na Bosnu i Hercegovinu 0,023%, na Srbiju 0,005%, a od ukupnog broja emigranata iz toga istog doba (1921. do 1928. godine) otpada na pojedinu pokrajinu:
— dio Hrvatske i Slavoniju 38,9%, Vojvodinu 24,3%, Dalmaciju 14,2%, Sloveniju 12,1%, Srbiju 5,6%, Bosnu i Hercegovinu 3,4%, Crnu Goru 2,4%.

Postotak stanovništva pojedine pokrajine prema cjelokupnom stanovništvu Jugoslavije toga istog doba bio je ovakav:
— Srbija 34,4%, dio Hrvatske i Slavonija 22,8%, Bosna i Hercegovina 15,7%, Vojvodina 11,5%, Slovenija 8,8%, Dalmacija 5,2%, Crna Gora 1,6%.

Postotak iseljenika u odnosu na ukupan broj stanovništva pojedine pokrajine iz toga doba bio je ovakav:
— Dalmacija 3,160%, Vojvodina 2,310%, dio Hrvatske i Slavonija 1,799%, Slovenija 1,423%, Bosna i Hercegovina 0,248%, Srbija 0,184%, Crna Gora 0,180%.

Postotak emigranata koji su se vratili u vremenu od 1918. do 1928. godine po pokrajinama je slijedeći:
— Dalmacija 16,0%, Bosna i

Hercegovina 18,9%, Vojvodina 19,5%, dio Hrvatske i Slavonija 20,5%, Slovenija 22,0%, Crna Gora 23,0%, Srbija 44,0%.

Iz navedenih upoređenja može se vidjeti:

— da Dalmacija dolazi na treće mjesto u pogledu emigracije; na šesto mjesto u pogledu broja stanovnika, na prvo mjesto u pogledu postotka emigracije na broj stanovnika u pokrajini; da u pogledu vraćanja emigranata svojim kućama Dalmacija stoji na mjestu najnižeg postotka.

Poslije 1928. godine, uslijed velike ekonomske krize u svijetu, broj iseljenika se naglo smanjio. Velik broj iseljenika bio je tada nezaposlen i ekonomski upropašten, a povećao se i broj iseljenika-povratnika u zemlju. Računa se da je 1931. godine bilo oko 25% naših iseljenika nezaposlenih.

... posljednjih deset godina iseljava se pet, šest pa i deset puta manji broj nego što se iseljavao ranijih godina. U svetu vlada nezaposlenost, i pred stotinama i milionima nezaposlenih radnika svih vrsta rada, interes za našu grubu radnu snagu, kao da je sasvim prestao... oni iseljenici koji su se ranije odselili i našli zaposlenje vraćaju se u zemlju u većoj mjeri nego ranije, jer je nestalo mogućnosti rada. To se vidi iz priložene statističke tabele:

— godine 1924. vratilo se 5.244 iseljenika: godine 1925 — 5.691; godine 1926 — 5.556; godine 1927 — 5.753; godine 1928 — 5.827; godine 1929 — 5.992; godine 1930 — 7.607; godine 1931 — 8.089; godine 1932 — 6.031 i godine 1933 — 3.285.

Iz upoređenih zemalja vraća se više iseljenika nego ih od-

lazi iz zemlje, počev od 1931. godine.

Glavni pravci migracionih kretanja stanovništva iz pojedinih kotara Dalmacije bili su:

- 1) iseljavanje u inozemstvo:
 - a) prekooceansko iseljavanje (Sjeverna Amerika, Južna Amerika, Australija, Novi Zeland, Južna Afrika);
 - b) kontinentalna emigracija (Njemačka, Francuska, Belgija);
- 2) migracija unutar područja Jugoslavije:
 - a) iseljavanje u druge pokrajine: Hrvatsku i Bosnu,
 - b) useljavanje u gradove Split, Šibenik, te iz manjih naselja u veća.

Postojale su i sezonske migracije radne snage, te migracije studenata i srednjoškolske omladine. Dio stanovništva bavio se i pokušarenjem — oko 15.000 iz čitave Dalmacije. Gro istih je bio sa područja Imotskog. Migrirale su i žene prodajući ručne radove.

RAZLOZI ISELJAVANJA STANOVNIŠTVA SJEVERNE DALMACIJE:

Stanovništvo sjeverne i srednje Dalmacije u razdoblju od 1857. do 1931. godine poraslo je od 322.335 na 549.779 stanovnika, tj. za 227.444 stanovnika (umutar toga perioda, tj. od 1857. do 1910. godine, za vrijeme od 53 godine, ono je poraslo za oko 173.000 stanovnika ili za oko 54%). Gustina naseljenosti povećala se od 32,8 stanovnika u 1857. godini na 56,0 stanovnika na 1 km² u 1931. godini. Navedena gustina stanovništva po 1 km² ipak je, gledana npr. u međunarodnim relacijama, jako relativna. Gustoću od 56 stanovnika na 1 km², kakva je za sjevernu Dalmaciju regi-

strirana za 1931. godinu, imala je Engleska oko 1780. godine, Francuska 1821. godine, Pruska i Bavarska 1860. godine, Austrija 1848. i Mađarska 1906. godine. Po gustoći stanovništva, tj. prema broju ljudi koji mogu živjeti na jedinici površine, sjeverna Dalmacija je zaostala iza Engleske za više od 150 godina, iza Francuske za 110 godina, itd. Čitava se država, u pogledu mogućnosti života na jedinici površine, nalazi danas tamo gdje se nalazila pred 150 godina Engleska, a pred 70 godina Njemačka i Austrija.

Dok je navedeno stanje odraz općih odnosa između broj stanovništva i veličine teritorije na kojoj to stanovništvo živi, dotle još porazniju sliku dobivamo ako pogledamo kakva je gustoća stanovništva u odnosu na samo onu površinu zemlje koja je obradiva, tj. oranice, vrtove, livade, voćnjake i vinarstvo, bez pašnjaka. U tom slučaju dobivamo »da na 100 ha (ili 1 km²) obradive zemlje dolazi u pojedinim zemljama slijedeći broj stanovnika:

— AGRARNE ZEMLJE: Bugarska 116, Jugoslavija 114, Savska banovina 113, Primorska banovina 172, Banovina Hrvatska 126.

— INDUSTRIJSKE ZEMLJE: Njemačka 52, Francuska 48, Engleska 30, SAD 17, Kanada 11.

Normalno se računa u Evropi 35 do 45 stanovnika na 100 ha kao najpodesniji broj koji podnose današnje proizvodne prilike u poljodjelstvu u kulturnim zemljama Evrope. Vidimo iz toga da su agrarne zemlje srednje Evrope veoma prenaseljene...

SRIJEDOM U SEDAM

Javna tribina Radničkog sveučilišta

Srijeda, 12. V — AKTUELNI PROBLEMI MEĐUNARODNIH DOGAĐAJA. Predavač: dr Miljenko Protega. Dvorana DIT-a. Početak u 19 sati.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: talijanski film — OP-SADA SIRAČUZE (do 10. V) — DJEJERA AMERČIK — (11—16. V) — Premijera američkog filma — MEĐU DOBRIM LJUDIMA — (17—18. V)

»20. APRILA«: premijera američkog filma — DUGI BRODOVI — (do 16. V) — Premijera domaćeg filma — MUSKI IZLET — (17—19. V)

»SIBENIK«: premijera američkog filma — PTICE — (do 11. V) — Premijera američkog filma — DVOBOJ KOD TIFANIJA — (12—16. V) — Premijera sovjetskog filma — SRELI SU SE NA PUTU — (17—18. V)

DEŽURNE LIJEKARNE

Do 14. V — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Od 15. do 22. V — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.

RODINI

Dane, Frane i Zorke Vučak; Zoran, Boška Milovića i Kate Lača; Ante, Božin i Marije Smolić; Ljiljana, Josipa-Vladimira i Zdenke Meić-Sidić; Dražen, Nikole i Jeko Kunac; Ante, Roka i Frane Cukrov; Tomislav, Josipa i Ivanke Višić; Boris, Bare i Marije Sladić; Branko, Ante i Ike Ceronja; Zeljka, Ante i Ike Ceronja; Nedjeljka, Krste i Ane Livaja; Branka, Marka i Marije Miljević; Dušana, Nikole i Danice Njegić; Dragan, Danila i Nevenke Bijelić; Neda, Milana i Ane Novak; Ivan, Mije i Kate Bojčić; Danira, Stipana i Marije Spahija; Silvana, Huseina i Slavke Čelić; Branka, Marka i Milke Malenica i Andrija, Andrije i Marije Ban.

VJENČANI

Karlo Roman i Nevenka Bilan; Savo Dragović i Kata Radak; Božo Čeko-Supuk i Darinka Vukićević; Ivan Puljić i Mira Gracin; Cedo Stakić i Zdenka Piližota; Luka Vrcić i Janja Živković; Ante Martinović i Desanka Cvetković; Nikola Stipanović i Vjera Kalauz; Aleksandar Vasileški i Stevanija Pjevalica; Aleksandar Haršić i Marija Pažanin i Josip Jolić i Marija Odrlić.

UMRLI

Marija Nakić, stara 77 godina; Perina Dunkić, stara 70 godina; Ante Friganović, star 78 godina; Marija Vukić, 13 mjeseci i Marta Škiljo, stara 59 godina.

NOGOMET

„Varteks“ - „Šibenik“ 1:1

Prošle nedjelje »Šibenik« je u Varaždinu osvojio još jedan bod. Utakmicu je, pred malim brojem gledalaca, dobro vodio Užarević iz Tuzle. Zgoditke su postigli: Miljenović u 11. minuti za »Varteks«, a Stošić u 42. minuti iz jedanaesterca za »Šibenik«.

»Šibenik«: Sirković, Grgić, Friganović, Relić, Zepina, Stošić, Bakmaz, Orošnjak, Stanišić, Marinić, Perasović (Marenci).

»Varteks«: Jurec, Cesar, Vinček, Cvek, Rodig, Matković, Levačić, Poljanec, Miljenović, Dejanović i Svarc.

Po povratku igrača iz Varaždina zamolili smo ih da nam nešto za čitaoce »Šibenskog lista« kažu o toku utakmice, i evo što smo zabilježili:

OROSNJAK: »Već u prvih nekoliko minuta domaći su imali nekoliko zrelih šansi, međutim, svaki put Sirković je odlično intervenirao. Igra nije bila na nekoj naročitoj visini. Mi smo sasvim zaslužno donijeli jedan bod kući. Prvi nastup mladog Bakmaza bio je dosta uspješan. Sudac je bio dobar.«

Maser B. ERCEG: »Jedanaesterac je postojao i mi smo

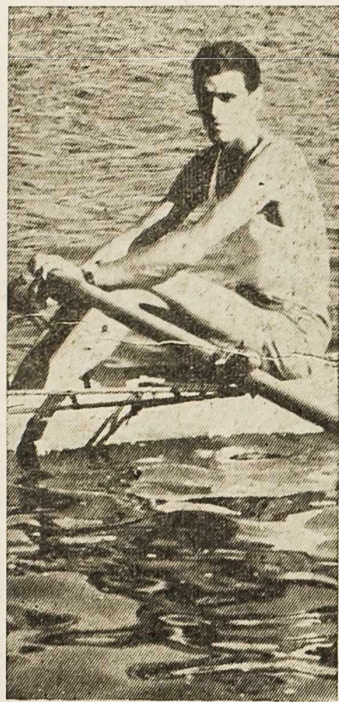
prema igri zaslužno osvojili bod. Svi su se naši igrači svojski založili. Ova pobjeda nam je dala još više podstreka da se u narednim kolima borimo još i bolje.«

MARINIC: »Rezultat govori kako je bilo u Varaždinu. Da smo bili malo precizniji, mogli smo postići i bolji rezultat. Sudija je sudio dobro.«

Naredno kolo igra se 16. svibnja. »Šibenik« na svom terenu dočekuje ekipu »Kladivara« iz Celjaka, koje će to biti prvo gostovanje u Šibeniku. (DK)

VESLANJE

Damir Trlaja prvi na Bledu

Na Bledu je za vrijeme prvomajskih praznika održana šesta po redu probna veslačka regata, na kojoj je sudjelovalo 20 klubova sa više od 300 takmičara iz cijele zemlje. Prema riječima veslača i veslačkih stručnjaka, to je bila jedna od najboljih regata održanih do sada. Pored seniora, ove su godine nastupili i omladinci.

Sibensku »Krkku« na tom natjecanju zastupali su Trlaja u skifju osmeraci omladinaca i četverac s kormilarom, također za omladince.

Trlaja, koji se ove godine pripremao dosta dobro, vrlo je lako pobijedio svoje protivnike, koji su, izgleda, čvrsto bili odlučili da Trlaji ove godine preuzmu primat najboljeg skifiste. Međutim, skifista »Bleda« Peterman jedini je za Trlaju predstavljao opasnost.

Četverac s kormilarom »Krkke« vodio je veliku borbu s četvercom Maribora. Međutim, u posljednjim metrima »Branik« je za svega nekoliko centimetara došao prvi.

Sve u svemu, možemo kazati da su veslači »Krkke« ovogodišnju sezonu počeli dosta dobro. (DK)

ŠAH

Petrosjan dolazi u Šibenik?

Kako smo doznali iz Odbora za proslavu 20-godišnjice osnivanja prvog zemaljskog fiskalnog odbora, u Šibeniku će gostovati bivši svjetski prvak Petrosjan, koji se sada nalazi na miru »Mira« u Zagrebu. On će u Domu JNA održati simultanku na 30 ploča s ljubiteljima šaha u Šibeniku. (DK)

Sportski turnir u Bribirskim Mostinama

U okviru takmičenja u čast Dana mladosti u B. Mostinama je održan prvi dio turnira seoskih ekipa. Na turniru sudjeluju ova mjesta: Bribir, Piramatovci, Krković - Lađevci, Zažvić-Međare - Cicvare i B. Mostine.

Takmičenje se održava u malom nogometu i slijedeći rezultati:

MALI NOGOMET:

Krković — Mostine 5:2, Piramatovci — Bribir 2:0, Zažvić — Mostine 4:1, Bribir — Zažvić 4:0, Krković — Piramatovci 2:2.

ODBOJKA:

Bribir — Zažvić 2:1, Zažvić — Mostine 2:0, Piramatovci — Krković 2:0, Bribir — Piramatovci 2:0, Mostine — Krković 2:1.

Sve nogometne utakmice bile su dosta žive i interesantne, a posebno ona između Piramatovaca i Krkovića. Najbolji igrači bili su J. Periša, M. Ceronja, J. Zeljak, M. Bijelić, M. Maretić i Kazimir Periša, koji je ujedno bio i najbolji igrač turnira. Najviše golova postigli su Bijelić i K. Periša (po 3), te R. Periša, Zeljak i M. Kalanj (po 2).

Utakmice od odbojke bile su više interesantne po svojoj borbenoj igri posebno po tome što su bile živije. Posebno je bila uzbudljiva igra između Bribira i

Zažvića, gdje se do posljednjeg trenutka nije znao pobjednik. Najbolji igrači bili su R. Subašić, K. Periša i S. Bijelić.

Utakmice su vodili Marković, Beneta, Periša i Bilčić.

Mnogobrojni publika bila je zadovoljna prikazanim igrama i u nogoemtu i u odbojci, pa i s organizacijom takmičenja.

Drugi dio takmičenja održat će se iduće nedjelje. (AB)

O B A V I J E S T

OBAVJESTAVAJU SE SVI POTROŠAČI ELEKTRICNE ENERGIJE NA PODRUČJU RANIJEJ KOTARA SIBENIK, DA JE ELEKTROENERGETSKI DISPECAR IZDAO NALOG ZA SMANJENJE POTROŠNJE ELEKTRICNE ENERGIJE.

S TIM U VEZI OVIM SE NALAŽE SVIM POTROŠAČIMA ELEKTRICNE ENERGIJE NA PODRUČJU RANIJEJ KOTARA SIBENIK DA SMANJE POTROŠNJE ELEKTRICNE ENERGIJE, I TO ZA NAJMANJE 4% U VREMENU OD 6,00 DO 14,00 SATI I ZA NAJMANJE 6% U VREMENU OD 18,45 DO 21,00 SAT SVAKOG DANA POČEVŠI OD 5. V. 1965. PA DO DALJNEG.

OVO OGRANICENJE JE PRIVREMENOG KARAKTERA I TRAJAT CE DOK ELEKTROENERGETSKI DISPECAR NE IZDA NALOG ZA UKIDANJE OGRANICENJA, O CEMU CE POTROŠAČI BITI NAKNADNO OBAVIJESTENI.

»ELEKTRA« SIBENIK

Stojan Mileta se vratio s prvenstva Evrope

Trener juniora »Šibenika« Stojan Mileta, koji je bio promatrač Nogometnog saveza na Omladinskom prvenstvu Evrope, vratio se u Šibenik i izjavio našemu listu da je kвалitativno našeg mladića bio izvanredan. »Nije se osjećalo da igraju mlade

ekipe, rekao nam je Mileta. Naročito dobro igrali su omladinci DR Njemačke, koji su sasvim zaslužno osvojili prvo mjesto. Igru naše reprezentacije nisam ni pretrao, jer su naši omladinci ispali još u pred takmičenju. (DK)

RUKOMET

Reprezentacija Šibenika šesta

U Rovinju je 1. 2. i 3. svibnja održano rukometno natjecanje reprezentacija Splita, Šibenika, Zadra, Rijeke, Kopra, Pule i dvije reprezentacije domaćina. Prvo mjesto osvojila je, sasvim zaslužno, ekipa Rijeke ispred Rovinja I, Splita, Kopra, Zadra, Šibenika, Rovinja II i Pule. Prema igrama koje su prikazane na ovom takmičenju, to je bila velika predstava najboljih rukometaša sa Jadrana. Reprezentaciju Splita predstavljali su rukometaši prvotligaša »Splita«.

Oni su se, međutim, morali pomiriti sa trećim mjestom.

Ekipa Šibenika, koja je bila sastavljena od igrača »Metalca« i »Galeba«, zauzela je šesto mjesto, što je prema igrama i zaslužila. Naime, Šibenčani su potpuno razočarani slabom igrom, i drugo mjesto, osvojeno prošle godine u Rijeci, nisu nikako mogli sačuvati.

Kako smo doznali, iduće takmičenje održat će se sljedeće godine u Šibeniku? (DK)

KOŠARKA

Split - Zadar 88:74

U okviru završne proslave 20-godišnjice osnivanja prvog zemaljskog odbora Hrvatske u Šibeniku je prošle nedjelje održana prijateljska košarkaška utakmica između članova prve savezne lige »Zadra« i »Splita«. Pobjedili su Splitski sa 88:74 (44:31).

Utakmicu su, pred oko 600 gledalaca, sa grėsama vidjeli Paleka (Zadar) i Mrša (Šibenik).

»Zadar«: Čubrić 4, Troskot 17, Ostarčević 11, Košta 11, Valčić 17, Čosić 8, Kozomec 4, Zanki 4 i Anić.

»Split«: Skelin, Viskiđ, Oblak 2, Gojsalić, R. Tvrdić 34, L. Tvrdić 14, Prug 28 i Skansi 18.

Za gostovanje »Zadra« i »Splita« među ljubiteljima košarke u Šibeniku vladao je veliki interes. Tako na igralištu pred III osnovnom školom bilo je onih koji su prvi put vidjeli na djelu dvije kvalitetne momčadi. Ekipa su nešto zakasnile i utak-

mica je počela s pola sata zakašnjenja. »Split« je doputovao kompletan, dok u ekipi »Zadra« nije bilo najboljih igrača: Đerđ, koji se povrijedio, i braće Marčelić, koji su bili spriječeni zbog ispita, i baš radi toga »Split« je uspio izvojevati pobjedu.

Što se tiče igre, ona nije bila na nekoj naročitoj visini. Obje ekipe su dosta griješile, što naročito vrijedi za ekipu »Zadra«.

Trener Ševotić je isprobao sve raspoložive igrače, ali se vidjelo da se tim »Zadra« ne može zamisliti bez ta dva reprezentativca. Najbolji utisak kod ekipe »Zadra« ostavili su Valčić, Ostarčević i Troskot, koji je ušao pri kraju prvog poluvremena.

»Split« se šibenskoj publici predstavio kao dosta perspektivna momčad, u kojoj ima nekoliko vrsnih košarkaša, kao što su braća Tvrdić, Prug i reprezentativac Skansi. Najbolji igrač ovoga susreta bio je Rato Tvrdić, koji je pogadao koš iz svake pozicije. (DK)

BARANE FILMSKE PREDSTAVE

Ima ih koji drže da filmovi koji se prikazuju članovima Kluba ljubitelja filma pri šibenskom Centru za kulturno - umjetnički odgoj mladih nisu kvalitetna ostvarenja filmske umjetnosti. U ovoj godini Klub je dao predstave sljedećih filmova: »Žil i žim«, »Zrikova sreća«, »Krstiš«, »Pomračenje«, »Tjelesna straža«, »Zivjeti svoj život«, »Crni Orfej«, »Pad kuće Ašar«, »Svi kućama«, »Mačka na vrhu lindenom krovu«, »Put oko svijeta za 80 dana«, »Djevica Orleanska« i »Kradljivci bicikla«. Čini se da su ta djela uistinu kvalitetna. Ako im se pribroje ostvarenja kao što su »Oktober«, »Gospodica Julija«, »Izlet« i »Baster gradi kuću«, »težina« repertoara bit će nam jasna, i nećemo se čuditi da je pred-

stavala tih filmova prisustvovalo 6.300 gledalaca.

DJELA, ČEKAJU, A IZDAVAČA NEMA

Već afirmirani šibenski dječji književnik Petar Bilušić priprema za štampu dvije zbirke pjesama i zbirku pripovijedaka. Po općem mišljenju, najkvalitetnija je zbirka pripovijedaka kojoj je utror dao naslov »Vjetrovi umiru na raskršću«. Bilušić nije tražio izdavača van Šibenika, ali mu je svojevremeno Pododbor Matice hrvatske namjeravao izdati jednu knjigu. Do sada, međutim, planovi nisu realizirani, pa će P. Bilušić vjerovatno jednu od svojih zbirki ponuditi nekom od zagrebačkih izdavača. Čini nam se da se to djelo objelodani u Šibeniku. Bilušić je inače do sada tiskao desetak knjiga.

HUMOR

Mijenjam klavir marke »CHOPEN« za ugojenu svinju tipa »BANAT« težine 180 kilograma.

Mlada sam, sa smislom za brak. Tražim muža do 40 godina života. Obavezno da poznaje sviranje trube. Ne smije biti ljubomoran, ali treba da bude intelektualac, dobro fizički građen i pažljiv prema boju jedinoj mani — nemam zubi! A što sam šepava, to i nije mana, jer i o meni vodi brigu Socijalno.

Prodajem psa ovcara, tri koze penjačice, mačku »Bisu« i bijelog miša. Obratiti se na adresu: Zec Lasta, Ulica tri slavuja broj 7.

Mijenjam kutiju udica marke »KLJUČ« za »kašetu« friških srdelica vrste »DOLAC«.

Dobro će biti nagrađena osoba koja pronađe kutiju čačkalica i jedan paketić maslaca u nekoj od trgovačkih radnji u gradu.

Rok — odmah! Adresa: građani Šibenika.

Komisija za raspis natječaja za imenovanje direktora »Komunar«, zanatsko uslužno poduzeće Šibenik, raspisuje

NATJEČAJ

ZA DIREKTORA RADNE ORGANIZACIJE

Uvjeti:

1. Visoka ili viša stručna sprema sa 4 godine prakse u srodnim radnim organizacijama,
2. VSKO radnog one struče koja pripada djelatnosti zanatsko-uslužnog poduzeća »Komunar« sa 12 godina prakse.
3. SSS sa radnim stažom od najmanje 8 godina sprovedenog u srodnim radnim organizacijama.

Rok natječaja 15 dana od objavljivanja. Učesnici natječaja dužni su priložiti sljedeće dokaze:

1. dokaz o završenoj stručnoj spremi,
2. dokaz o radnom stažu,
3. uvjerenje da nije pod istragom i uvjerenje o nekažnjavanju.

Molbe koje ne budu kompletirane prema uvjetima datim u natječaju, neće se uzimati u obzir.

UPRAVNI ODBOR LIJEKARNE SIBENIK

raspisuje

Natječaj

za popunjenje slijedećih radnih mjesta:

1. 2 blagajnice
2. 1 čistačicu - tehnički radnik

Uvjeti: od 1) Niža stručna sprema i položen stručni ispit.

Molbe dostaviti Natječajnoj komisiji Ljekarne Šibenik. Rok natječaja 15 dana.

Osobna primanja po Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodaka Ljekarne Šibenik.

»LJEKARNA« SIBENIK